

Analiza financijskog rezultata poslovanja pet najvećih banaka u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2010. do 2014. godine

Lončarić, Dario

Undergraduate thesis / Završni rad

2015

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:265756>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-05-06**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA

Dario Lončarić

**Analiza financijskog rezultata poslovanja pet najvećih
banaka u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2010. do
2014. godine**

ZAVRŠNI RAD

Karlovac, 2015.

Dario Lončarić

**Analiza financijskog rezultata poslovanja pet najvećih
banaka u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2010. do
2014. godine**

ZAVRŠNI RAD

Veleučilište u Karlovcu

Poslovni odjel

Stručni studij ugostiteljstva

Kolegij: Osnove računovodstva II

Mentorica: mr. sc. Dubravka Krivačić, viši predavač

Matični broj studenta: 0618611112

Karlovac, listopad 2015.

SAŽETAK

Banke, koje kao financijske institucije za cilj imaju posredovanje na financijskom tržištu, prikupljanje novčanih sredstava i sudjelovanje u financijskim plasmanima, važne su za svako gospodarstvo. Uspješnost njihovog poslovanja od velikog je interesa za različite dionike, osobito investitore i državna tijela. Stoga je u ovom radu pokazano kako se analizom financijskog rezultata poslovanja odabranih banaka može doći do konkretnih zaključaka o uspješnosti njihovog poslovanja. Analiza je provedena kao horizontalna, vertikalna i pomoću pokazatelja, a temelj za njezino provođenje bile su računovodstvene informacije o ostvarenim prihodima, rashodima i njihovoj razlici u petogodišnjem razdoblju.

Ključne riječi: banke, financijski rezultat, analiza, pokazatelji

ABSTRACT

Banks, which as a financial institutions aim at intermediation at financial market, acquisition of funds and taking part in fiscal placement, are important for every country's economy. The success of their business transactions is of a great interest for various stakeholders, especially for investors and state institutions. Therefore, this work points out the way one can provide an concrete insight into efficiency of a banks business by conducting an analysis of financial results of their business. Analysis is conducted as horizontal, vertical and with help of indicators, and basis for conduction of analysis was accounting information regarding realized revenues, expenses and their difference in a five-year period.

Key words: banks, financial result, analysis, indicators

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Predmet i cilj rada	1
1.2. Izvori podataka i metoda istraživanja.....	1
1.3. Sadržaj i struktura rada.....	1
2. STRUKTURA POSLOVA I USLUGA BANAKA U REPUBLICI HRVATSKOJ	3
3. OBILJEŽJA RAČUNOVODSTVA BANAKA U REPUBLICI HRVATSKOJ	8
3.1. Računovodstvo banaka kao dio računovodstvenog sustava poduzetnika	9
3.2. Kontni plan	11
3.3. Poslovne knjige.....	16
3.4. Financijski izvještaji.....	19
4. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA	21
4.1. Horizontalna analiza	22
4.2. Vertikalna analiza	23
4.3. Analiza pomoću pokazatelja.....	23
5. KOMPARATIVNA ANALIZA FINANCIJSKOG REZULTATA ODABRANIH BANAKA U REPUBLICI HRVATSKOJ	25
5.1. Horizontalna analiza	26
5.1.1. Hrvatska poštanska banka d.d.	26
5.1.2. OTP banka Hrvatska d.d.....	28
5.1.3. Privredna banka Zagreb d.d.....	30
5.1.4. Societe Generale - Splitska banka d.d.	31
5.1.5. Zagrebačka banka d.d.	32

5.2. Vertikalna analiza	33
5.2.1. Hrvatska poštanska banka d.d.	33
5.2.2. OTP banka Hrvatska d.d.....	36
5.2.3. Privredna banka Zagreb d.d.....	37
5.2.4. Societe Generale - Splitska banka d.d.	39
5.2.5. Zagrebačka banka d.d.	40
5.3. Analiza pomoću pokazatelja.....	42
6. ZAKLJUČAK.....	44
LITERATURA	46
POPIS TABLICA.....	48
POPIS PRILOGA	50

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet završnog rada je analiza financijskog rezultata poslovanja pet najvećih banaka u Republici Hrvatskoj (mjereno ostvarenim prihodom) u petogodišnjem razdoblju, od 2010. do 2014. godine. Analizu uspješnosti poslovanja provodit će se kao horizontalnu i kao vertikalnu analizu te kao analizu pomoću pokazatelja.

Cilj rada je obrazložiti i provesti postupak analize uspješnosti poslovanja banaka na temelju računovodstvenih informacija iz računa dobiti i gubitka te potom dobivene rezultate međusobno usporediti.

1.2. Izvori podataka i metode istraživanja

Podaci korišteni pri izradi ovog rada prikupljeni su iz stručne literature iz područja računovodstva, financija i bankarstva. Korištene su i internetske stranice analiziranih banaka, kao i drugi internetski portali. U radu su također citirani određeni zakonski propisi i podzakonski akti.

Pri obradi podataka korištena je metoda analize, a potom i metoda sinteze, metoda kompilacije, deskriptivna te komparativna metoda.

1.3. Sadržaj i struktura rada

Rad se sastoji od šest poglavlja koja su dalje razrađena u potpoglavlja. Nakon prvog, uvodnog poglavlja u kojem su definirani predmet i cilj rada te izvori podataka i metode istraživanja, u drugom poglavlju ukratko je objašnjena struktura poslova i usluga banaka. Treće poglavlje obuhvaća pregled osnovnih obilježja računovodstva banaka u Republici Hrvatskoj, a sastoji se od potpoglavlja: Računovodstvo banaka kao dio računovodstvenog sustava poduzetnika, Kontni plan, Poslovne knjige, i Financijski izvještaji. U četvrtom poglavlju objašnjava se horizontalnu i vertikalnu analizu financijskih izvještaja te analizu pomoću pokazatelja, što su i

zasebna podpoglavlja. U petom poglavlju provedena je analiza financijskog rezultata odabranih banaka. Za svaku pojedinu banku provedena je horizontalna analiza i vertikalna analiza ostvarenih prihoda i rashoda banaka, a potom i analiza pomoću pokazatelja koja je omogućila komparativnu analizu financijskog rezultata poslovanja odabranih banaka u petogodišnjem razdoblju. Na kraju rada, u šestom poglavlju, izneseni su zaključci istraživanja. Rad završava popisom korištene literature te popisom izrađenih tablica.

2. STRUKTURA POSLOVA I USLUGA BANAKA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Banka je jedna od najvažnijih financijskih institucija, tako da je struktura poslova i usluga kojima se bavi raznolika. Banci kao financijskoj instituciji zadaća je prikupljanje novčanih sredstava, usmjeravanje prikupljenih sredstava kao financijskih plasmana i obavljanje ostalih financijskih usluga. Financijske institucije se razlikuju od trgovačkih i proizvodnih poduzeća jer posluju s nematerijalnim dobrima i imovinom, odnosno financijskom imovinom koja uz pomoć financijskih instrumenata prezentira novac i novčane oblike. Financijske institucije, iako posluju s nematerijalnom imovinom, mogu imati materijalnu imovinu koja omogućava uspješnije poslovanje s klijentima te trgovanje financijskim uslugama.

Zbog sveobuhvatnosti poslova i usluga koje banke nude, vrlo teško je definirati pojam banke, a neke od definicija su:

„Banka je financijska institucija kojoj je Hrvatska narodna banka izdala odobrenje za obavljanje bankarskih poslova u skladu sa Zakonom o bankama, uključujući i štedionice u prijelaznom razdoblju.“¹

„Banka je institucija čija je osnovna djelatnost uzimanje i davanje kredita te posredovanje u novčanim plaćanjima.“²

„Banka je je financijska institucija koja u pasivi bilance ima depozite koji su po svojoj prirodi novac, a u aktivu uglavnom ima kredite. Depozitni i kreditni poslovi njezino su najvažnije obilježje i ona ih obavlja istodobno i kontinuirano kao svoje temeljne aktivnosti.“³

Ostale bankarske institucije su stambene štedionice, štedno-kreditne zadruge i investicijski fondovi. Nebankarske financijske institucije su financijske institucije koje nisu klasificirane kao banke ili kao ostale bankarske institucije (npr. društva za osiguranje, mirovinski fondovi).

¹ Zakon o kreditnim institucijama, Narodne novine, broj 84/02., 141/06., 117/08., Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama, Narodne novine 153/09. – pročišćeni tekst, Opće odredbe, članak 2.

² Katunarić, A.: Banka - Principi i praksa bankovnog poslovanja, Izdavačko instruktivni biro, Zagreb, 1988.

³ Martišković, Ž.: Nastavni materijal – kolegij „Poslovne financije“, Veleučilište u Karlovcu, 2014./2015.

Struktura poslova i usluga koje banke mogu obavljati u Republici Hrvatskoj propisane su Zakonom o kreditnim institucijama⁴.

Sistematizirati strukturu financijskih institucija, kompleksnih i značajnih kao što su banke sa širokim te raznolikim poslovima kojima se bave, može se obaviti uz pomoć analize strukture aktive i pasive bilance banke, odnosno njezine imovine i izvora imovina.

Pasiva banke može se iskazati jednadžbom:⁵

$$\text{Pasiva} = K_b + D_k + P_s$$

Pri čemu su: K_b – Kapital banke⁶

D_k – depoziti komitenata⁷

P_s – Prikupljena sredstva⁸

Aktiva banke sastoji se od plasmana banke, a to su:⁹

1. Gotovina i depoziti kod HNB
2. Krediti komitentima
3. Krediti drugim bankama
4. Ulaganja u vrijednosne papire
5. Ulaganja u dionice
6. Ulaganja u materijalnu imovinu i software banke

Bankovne usluge u širem smislu su primanje novčanih depozita i odobravanje kredita i drugih plasmana iz tih sredstava u svoje ime i za svoj račun, kao i izdavanje sredstava plaćanja u obliku elektronskog novca.¹⁰

⁴ Zakon o kreditnim institucijama, Narodne novine, broj 159/13., 19/15., koji je na snazi od 28. veljače 2015. godine.

⁵ Martišković, Ž.: op. cit.

⁶ Kapital banke je najkvalitetniji izvor sredstava banke, to su početna sredstva koje su uplatili dioničari kod osnivanja banke, kao i zadržana dobit te zakonske i ostale rezerve.

⁷ Depoziti komitenata predstavljaju najznačajniji izvor sredstava u banci te iznose oko 60% do 70% izvora sredstava, na njih se plaća pasivna kamata koja predstavlja trošak banke.

⁸ Prikupljena sredstva ili međubankovni izvori predstavljaju oko 15% do 20% ukupnih izvora sredstava.

⁹ Martišković, Ž.: op. cit.

Prema Zakonu o kreditnim institucijama, bankovne usluge na prostoru Republike Hrvatske mogu pružati:¹¹

1. kreditna institucija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koja je od Hrvatske narodne banke dobila odobrenje za pružanje bankovnih usluga,
2. kreditna institucija države članice koja u skladu s ovim Zakonom osnuje podružnicu na području Republike Hrvatske ili je ovlaštena neposredno pružati bankovne usluge na području Republike Hrvatske i
3. podružnica kreditne institucije iz treće zemlje koja je od Hrvatske narodne banke dobila odobrenje za pružanje bankovnih usluga na području Republike Hrvatske.

Prema Zakonu o Kreditnim institucijama,¹² osnovne usluge su:

1. primanje depozita ili drugih povratnih sredstava,
2. odobravanje kredita i zajmova, uključujući potrošačke kredite i zajmove te hipotekarne kredite i zajmove, ako je to dopušteno posebnim zakonom, i financiranje komercijalnih poslova, uključujući izvozno financiranje na osnovi otkupa s diskontom i bez regresa dugoročnih nedospjelih potraživanja osiguranih financijskim instrumentima (engl. forfeiting),
3. otkup potraživanja s regresom ili bez njega (engl. factoring),
4. financijski najam (engl. leasing),
5. izdavanje garancija ili drugih jamstava,
6. trgovanje za svoj račun ili za račun klijenta: instrumentima tržišta novca, prenosivim vrijednosnim papirima, stranim sredstvima plaćanja, uključujući mjenjačke poslove, financijskim ročnicama i opcijama, valutnim i kamatnim instrumentima,
7. platne usluge u skladu s posebnim zakonima,
8. usluge vezane uz poslove kreditiranja, npr. prikupljanje podataka, izrada analiza i davanje informacija o kreditnoj sposobnosti pravnih i fizičkih osoba koje samostalno obavljaju djelatnost,

¹⁰ Zakon o kreditnim institucijama, Narodne novine, broj 84/02., 141/06., 117/08., Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama, Narodne novine 153/09. – pročišćeni tekst, Štedna banka, članak 3.

¹¹ Zakon o kreditnim institucijama, Narodne novine, broj 159/13., 19/15. – pročišćeni tekst, III.1. Pružanje bankovnih usluga, članak 56.

¹² Ibidem, I. Opće odredbe, članak 8.

9. izdavanje drugih instrumenata plaćanja i upravljanje njima ako se pružanje tih usluga ne smatra pružanjem usluga u smislu točke 7. ovoga stavka, a u skladu s posebnim zakonom,
10. iznajmljivanje sefova,
11. posredovanje pri sklapanju poslova na novčanom tržištu,
12. sudjelovanje u izdavanju financijskih instrumenata i pružanje usluga vezanih uz izdavanje financijskih instrumenata u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala,
13. upravljanje imovinom klijenata i savjetovanje u vezi s tim,
14. poslovi skrbništva nad financijskim instrumentima i usluge vezane uz skrbništvo nad financijskim instrumentima u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala,
15. savjetovanje pravnih osoba glede strukture kapitala, poslovne strategije i sličnih pitanja te pružanje usluga koje se odnose na poslovna spajanja i stjecanje dionica i poslovnih udjela u drugim društvima,
16. izdavanje elektroničkog novca,
17. investicijske i pomoćne usluge i aktivnosti propisane posebnim zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

Banka i podružnice stranih banaka, osim bankovnih usluga, mogu pružati i dodatne usluge, koje su:¹³

- poslovi vezani uz prodaju polica osiguranja u skladu s propisima kojima se uređuje osiguranje,
- pružanje usluga upravljanja platnim sustavima u skladu s odredbama posebnog zakona,
- druge usluge koje kreditna institucija može pružati u skladu s odredbama posebnog zakona,
- druge usluge ili poslovi koji s obzirom na način pružanja i rizik kojem je kreditna institucija izložena, imaju slične karakteristike kao i osnovne financijske usluge iz stavka 1. ovoga članka, a navedene su u odobrenju za rad kreditne institucije.

¹³ Zakon o kreditnim institucijama, Narodne novine, broj 159/13., 19/15. – pročišćeni tekst, I. Opće odredbe, članak 8.

Banka uz osnovne i dodatne usluge još može pružati uzajamne usluge koje mogu biti: uzajamno priznate bankovne usluge i uzajamno priznate financijske usluge.¹⁴

Depoziti koje banke primaju od fizičkih i pravnih osoba, čine najvažniju količinu sredstava koje banka koristi za daljnja ulaganja. Depozitom se smatra novčani polog na način kako je definiran Zakonom o obveznim odnosima.¹⁵ Prema Zakonu o kreditnim institucijama pod primanjem depozita ili drugih povratnih sredstava od javnosti ne smatraju se:¹⁶

- primici institucije za elektronički novac u obliku uplata koje se odmah zamjenjuju za elektronički novac,
- primici Republike Hrvatske i drugih država članica, jedinica regionalne ili lokalne uprave Republike Hrvatske i drugih država članica ili javnog međunarodnog tijela u kojem su jedna ili više država članica članice,
- primici u obliku depozita koje kreditna unija primi od svojih članova,
- primici članarina, dobrovoljnih priloga i sličnih nepovratnih sredstava udruga,
- primici od izdavanja dužničkih vrijednosnih papira pravne osobe koja nije kreditna institucija kojima ona financira obavljanje svoje osnovne djelatnosti, a pod uvjetom da njezina osnovna djelatnost nije odobravanje zajmova,
- primici novčanih sredstava koje institucija za platni promet primi od korisnika platnih usluga radi pružanja platnih usluga u skladu s posebnim zakonom.

¹⁴ Zakon o kreditnim institucijama, Narodne novine, broj 159/13., 19/15. – pročišćeni tekst, I. Opće odredbe, članak 9.

¹⁵ Ibidem, članak 7.

¹⁶ Ibidem

3. OBILJEŽJA RAČUNOVODSTVA BANAKA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Računovodstveni sustav u Republici Hrvatskoj temelji se na Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koji su se kroz povijest razvili na jednostavnom, kameralnom, konstantnom te dvojnem knjigovodstvu od kojih se i danas koriste dvojno i jednostavno knjigovodstvo. Računovodstveni sustavi u Republici Hrvatskoj sastoje se od četiri osnovna formalna računovodstvena sustava, definirana zakonskim propisima i Zakonom o računovodstvu, a to su:¹⁷

- računovodstvo poduzetnika
- računovodstvo neprofitnih organizacija
- računovodstvo proračuna i proračunskih korisnika
- računovodstvo obrtnika i slobodnih zanimanja

Obveznik primjene računovodstva poduzetnika je pravna osoba koja obavlja gospodarsku djelatnost s ciljem ostavarivanja dobiti, kao i fizička osoba koja samostalno obavlja gospodarsku djelatnost s ciljem ostavarivanja dobiti ukoliko je po sili zakona ili na vlastiti zahtjev obveznik plaćanja poreza na dobit.¹⁸

Zakonom o računovodstvu definirano je razvrstavanje poduzetnika, ovisno o pokazateljima utvrđenim na zadnji dan poslovne godine koja prethodi poslovnoj godini za koju se sastavljaju financijski izvještaji i to prema iznosu ukupne aktive, iznosu prihoda i prosječanom broju radnika tijekom poslovne godine. Obveznici Zakona o računovodstvu su klasificirani u tri skupine:¹⁹

- mali poduzetnici su oni koji ne prelaze dva od sljedećih uvjeta:
 - ukupna aktiva 32.500.000,00 kuna,
 - prihod 65.000.000,00 kuna,
 - prosječan broj radnika tijekom poslovne godine 50.

¹⁷ Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E., Krivačić. D.: Abeceda računovodstva u teoriji i praksi, Veleučilište u Rijeci, Veleučilište u Karlovcu, Rijeka - Karlovac, 2007., str. 54.

¹⁸ Ibidem, str. 56.

¹⁹ Zakon o računovodstvu, Narodne novine, broj 109/07., 54/13., 121/14. – pročišćeni tekst, I. Opće odredbe, članak 3.

- srednji poduzetnici su oni koji prelaze dva od malih poduzetnika ali ne prelaze dva od sljedećih uvjeta:
 - ukupna aktiva 130.000.000,00 kuna,
 - prihod 260.000.000,00 kuna,
 - prosječan broj radnika tijekom poslovne godine 250.
- veliki poduzetnici su oni koji prelaze dva uvjeta od srednjih poduzetnika.

Veliki poduzetnici osim onih poduzetnika koji zadovoljavaju navedene uvjete su prema Zakonu o računovodstvu još: banke, štedne banke, stambene štedionice, institucije za elektronički novac, društva za osiguranje, leasing društva, pravne osobe koje obavljaju djelatnost faktoringa, društva za upravljanje investicijskim fondovima i zasebna imovina bez pravne osobnosti kojom oni upravljaju, društva za upravljanje investicijskim fondovima i imovina investicijskih fondova s pravnom osobnosti, društva za upravljanje obveznim odnosno dobrovoljnim mirovinskim fondovima i zasebna imovina kojom oni upravljaju te mirovinska osiguravajuća društva.²⁰

Obzirom na vrste gospodarskih aktivnosti kojima se poduzetnici bave, računovodstvo poduzetnika može se podijeliti na tri skupine.²¹

- računovodstvo poduzeća
- računovodstvo banaka i drugih financijskih organizacija
- računovodstvo osiguravajućih i reosiguravajućih društava

Računovodstvo poduzetnika „osim Zakona o računovodstvu uređuju Međunarodni računovodstveni standardi, Međunarodni standardi financijskog izvješćivanja te drugi zakoni, pravilnici i uredbe koji imaju značajan utjecaj na poslovanje poduzetnika“²².

3.1. Računovodstvo banaka kao dio računovodstvenog sustava poduzetnika

Banke vode računovodstvo poduzetnika. Osim Zakona o računovodstvu, obveznice su i Zakona o kreditnim institucijama²³.

²⁰ Zakon o računovodstvu, Narodne novine, broj 109/07., 54/13., 121/14. – pročišćeni tekst, I. Opće odredbe, članak 3.

²¹ Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E., Krivačić, D.: op. cit., str. 57.

²² Ibidem

²³ Zakon o kreditnim institucijama, Narodne novine, broj 159/13., 19/15. –pročišćeni tekst, I. Opće odredbe, članak 5.

Banke kao poduzetnici trebaju svoje knjigovodstvo temeljiti na knjigovodstvenim ispravama, trebaju voditi poslovne knjige te izrađivati i objavljivati temeljne financijske izvještaje. Financijske izvještaje objavljuju u okviru godišnjeg izvještaja kojeg su obvezne podvrgnuti reviziji.

Prema Zakonu o računovodstvu: „Računovodstveni poslovi su prikupljanje i obrada podataka na temelju knjigovodstvenih isprava, priprema i vođenje poslovnih knjiga, priprema i sastavljanje godišnjih financijskih izvještaja, te prikupljanje i obrada podataka u vezi pripreme i sastavljanja godišnjih izvješća, te financijskih podataka za statističke, porezne i druge potrebe. Poduzetnik je dužan prikupljati i sastavljati knjigovodstvene isprave, voditi poslovne knjige te sastavljati financijske izvještaje sukladno Zakonu i na temelju njega donesenim propisima, poštujući pri tome računovodstvene standarde i temeljna načela urednog knjigovodstva. Poduzetnik je dužan organizirati prikupljanje i sastavljanje knjigovodstvenih isprava, vođenje poslovnih knjiga te sastavljanje godišnjih financijskih izvještaja na način da je moguće provjeriti poslovne događaje, financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzetnika.“²⁴

Nadzor obavljanja računovodstvenih poslova prema Zakonu o računovodstvu provodi:²⁵

- Ministarstvo financija
- Porezna uprava
- Hrvatska narodna banka
- Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga

Najznačajniji kriteriji koji se primjenjuju u računovodstvu poduzetnika:²⁶

- primjena sustava dvojnog knjigovodstva
- primjena načela nastanka događaja
- obveza vođenja poslovnih knjiga
- obveza izrade temeljnih financijskih izvještaja

Navedeni kriteriji računovodstva poduzetnika jednaki su za sve poduzetnike, no zbog razlika u kontnim planovima i obveznosti njihove primjene, različitog sadržaja bilance i računa dobiti

²⁴ Zakon o računovodstvu, Narodne novine, broj 109/07., 54/13., 121/14. – pročišćeni tekst, I. Opće odredbe, članak 4.

²⁵ Ibidem, XI. Nadzor, članak 25.

²⁶ Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E., Krivačić, D.: op. cit., str. 58.

i gubitka te različite primjene poreznih propisa, računovodstva poduzetnika se međusobno razlikuju.²⁷ Poduzetnici su u pravilu obveznici PDV-a što utječe na modele knjiženja te terećenje troškova posebno, dok banke i ostale financijske institucije nisu.²⁸

Računovodstvo poduzeća vode poduzetnici koji se najčešće bave proizvodnjom, trgovinom te pružanjem usluga, dok se banke i ostale financijske institucije bave isključivo financijskim uslugama primanja depozita te plasmana kredita i ostalih usluga propisanih Zakonom o kreditnim institucijama.

Banake i ostale financijske institucije te osiguravajuća i reosiguravajuća društva obvezni su sastaviti financijske izvještaje na temelju odredbi propisanih od strane Hrvatske narodne banke te koristiti obvezan kontni plan s propisanim stavkama.

3.2. Kontni plan

„Kontni (računski) plan je popis konta koja se koriste u računovodstvu određenog poduzeća,”²⁹ a može ili ne mora biti propisan od strane države. Trenutno u Republici Hrvatskoj poduzetnici nemaju obvezan kontni plan dok financijske institucije kao banke imaju obvezu knjižiti poslovne promjene prema propisanom kontnom planu.

U skladu ovlasti propisanih u Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci, HNB bankama propisuje kontni plan kojeg su one obvezne koristiti. Banke za svoje svoje unutarnje potrebe mogu koristiti troznemenkaste znakove, ali moraju se propisavati samo u okviru jedinstvenih računa utvrđenih kontnim planom za banke.³⁰

Poslove koje banke obavljaju u ime i za račun odnosno po nalogu drugih osoba (mandatni poslovi), koji se ne uključuju u bilancu, banke mogu voditi primjenom kontnog plana propisanog za banke ili posebnog kontnog plana kojeg same propišu.³¹

Financijske institucije u svojim poslovnim knjigama i financijskim izvješćima određene kategorije svoje imovine i obveza klasificiraju po institucionalnim sektorima. Institucionalni sektori su grupe funkcionalno istih institucionalnih jedinica. Institucionalne jedinice su svi

²⁷ Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E., Krivačić, D.: op. cit., str. 57.

²⁸ Ibidem, str. 58.

²⁹ Ibidem, str. 83.

³⁰ Hrvatska narodna banka (2006.), Uputa za primjenu kontnog plana za banke, Narodne novine, broj 115/03., 39/04. i 29/06. – pročišćeni tekst, 1. Opće odredbe

³¹ Ibidem

ekonomski entiteti koji posjeduju sposobnost zaduživanja te posjeduju sredstva i ostvaruju ekonomske aktivnosti i obavljaju transakcije s ostalim institucionalnim jedinicama.³²

Dva su osnovna tipa institucionalnih jedinica - domaćinstva (fizičke osobe) i entiteti odvojeni od svojih vlasnika (pravne osobe). U agregatnom obliku postoje dva osnovna institucionalna sektora:³³

- rezidenti (nacionalna privreda),
- nerezidenti (strana privreda).

Rezidenti su sve institucionalne jedinice (fizičke ili pravne osobe) čiji je ekonomski interes vezan uz nacionalnu privredu.³⁴ Rezenati kao skupina klijenata u definiranom okružju njihove djelatnosti, mogu se razvrstati u pet osnovnih sektora nacionalne ekonomije, koji su:³⁵

- nefinancijske institucije – podsektori: trgovačka društva (državna trgovačka društva i ostala trgovačka društva),
- financijske institucije - podsektori: Hrvatska narodna banka, banke, ostale bankovne institucije (uključujući stambene štedionice osnovane prema Zakonu o stambenoj štednji i državnom poticanju stambene štednje), Hrvatska banka za obnovu i razvitak - HBOR, nebankovne institucije, nebankovne financijske institucije, banke u stečaju,
- državne jedinice – podsektori: Republika Hrvatska - središnja država u užem smislu, republički fondovi, lokalna uprava i lokalni fondovi,
- neprofitne institucije koje opslužuju stanovništvo,
- stanovništvo.

U skupini nerezidenata klijenti se razvrstavaju u jedan sektor - strane osobe, koji ima pet podsektora: strane financijske institucije, strane države (vlade), strana trgovačka društva, strane fizičke osobe, strane neprofitne institucije.

Kontni plan banaka dijeli se u 10 razreda (klasa), od 0 do 9 (prva znamenka svakog konta). Razredi se dijele na 10 skupina konta, od 00 do 99 (prve dvije znamenke svakog konta). Skupine konta se dijele na 10 sintetičkih (osnovnih) konta, od 000 do 999 (tri znamenke). Sintetička konta se dijele na 10 analitičkih konta, od 0000 do 9999 (četiri znamenke).

³² Hrvatska narodna banka (2006.), Uputa za primjenu kontnog plana za banke, Narodne novine, broj 115/03., 39/04. i 29/06. – pročišćeni tekst, 2. Klasifikacija imovine i obveza po institucionalnim sektorima

³³ Ibidem

³⁴ Ibidem

³⁵ Ibidem

Analitička konta se dijele na 10 subanalitičkih konta, od 00000 do 99999 (pet znamenki), a mogu se i dalje rašlanjivati dekadski ili abecedno.

Razredi propisani od strane Hrvatske narodne banke prema odluci o kontnom planu su sljedeći.³⁶

Tablica 1. Kontni razredi banke

Razred	Opis razreda
Razred 0	Materijalna i nematerijalna imovina, trajna ulaganja i otkupljene vlastite dionice
Razred 1	Novčana sredstva, plemeniti metali, tekuća potraživanja i interni odnosi
Razred 2	Tekuće obveze i interni obračuni
Razred 3	Devizna sredstva
Razred 4	Plasmani u vrijednosne papire i slične financijske instrumente
Razred 5	Plasmani u kredite, depozite i financijski lizing
Razred 6	Rashodi i prihodi i financijski rezultat poslovanja
Razred 7	Obveze u devizama
Razred 8	Obveze u domaćoj valuti
Razred 9	Kapital i izvanbilančni zapis

Izvor: vlastita obrada autora na temelju informacija iz Odluke o kontnom planu za banke, Hrvatske narodne banke, www.hnb.hr, (11.07.2015.)

U nastavku su objašnjeni razredi i skupine konta koji su propisani od Hrvatske narodne banke.³⁷

³⁶ Hrvatska narodna banka (2006.), Odluka o kontnom planu za banke, Narodne novine, broj 115/03., 39/04. i 29/06. – pročišćeni tekst 2.

³⁷ Hrvatska narodna banka (2006.), Odluka o kontnom planu za banke, Narodne novine, broj 115/03., 39/04. i 29/06. – pročišćeni tekst 2.

Razred 0 (Materijalna i nematerijalna imovina, trajna ulaganja i otkupljene vlastite dionice) čine: 00 - dugotrajna materijalna imovina, 01 - dugotrajna nematerijalna imovina, 02 - predujmovi za dugotrajnu imovinu i dugotrajna imovina u pripremi, 03 - ulaganja u zajedničke pothvate, 04 - ulaganja u pridružene kompanije, 05 - ulaganja u povezana društva / podružnice, 06 - ostala materijalna imovina, 07 - materijalna imovina preuzeta u zamjenu za nenaplaćena potraživanja kojoj je od preuzimanja proteklo više od dvije godine, 08 - materijalna imovina preuzela u zamjenu za nenaplaćena potraživanja kojoj je od preuzimanja proteklo manje od dvije godine, 09 - otkupljene vlastite dionice.

Razred 1 (Novčana sredstva, plemeniti metali, tekuća potraživanja i interni obračuni) čine: 10 - novčana sredstva, čekovi, plemeniti i slični metali, 11 - potraživanja na osnovi kamatnih i nekamatnih prihoda (valutna klauzula), 12 - potraživanja na osnovi kamatnih i nekamatnih prihoda, prihoda od dionica i ostalih vrijednosnih papira s promjenljivim prinosom, 13 - potraživanja u devizama na osnovi kamatnih i nekamatnih prihoda, prihoda od dionica i ostalih vrijednosnih papira s promjenljivim prinosom, 14 - ostala potraživanja, 15 - ostala potraživanja u devizama, 16 - sredstva u obračunu, 17 - potraživanja iz internih odnosa organizacijskih dijelova banke, 19 - plaćeni troškovi budućeg razdoblja.

Razred 2 (Tekuće obveze i interni obračuni) čine: 20 - obveze prema zaposlenicima, druge obveze iz prihoda i dobiti i obveze za poreze, 21 - obveze na osnovi kamatnih i nekamatnih troškova (valutna klauzula), 22 - obveze na osnovi kamatnih i nekamatnih troškova, 23 - obveze u devizama na osnovi kamatnih i nekamatnih troškova, 24 - obveze po ostalim osnovama, 25 - obveze po ostalim osnovama u devizama, 26 - obveze u obračunu, 27 - obveze iz internih odnosa organizacijskih dijelova banke, 28 - rezerviranja za obveze, 29 - odgođeno plaćanje troškova i prihodi budućeg razdoblja.

Razred 3 (Devizna sredstva) čine: 30 - strana gotovina i ostali novčani instrumenti koji glase na stranu valutu, 31 - devizni računi kod banaka, 32 - potraživanja za izvršena plaćanja po garancijama i drugim jamstvima u devizama, 33 - devizni depoziti, 34 - devizni krediti, 35 - vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti u devizama koji se drže radi trgovanja, 36 - vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti u devizama raspoloživi za prodaju, 37 - vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti u devizama koji se drže do dospelja, 38 - vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti u devizama koji se vrednuju po fer

vrijednosti kroz RDG (kojima se aktivno ne trguje), 39 - derivatna financijska imovina u devizama (fer vrijednost derivata).

Razred 4 (Plasmani u vrijednosne papire i slične financijske instrumente) čine: 40 - vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti koji se drže radi trgovanja, 41 - vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti s valutnom klauzulom koji se drže radi trgovanja, 42 - vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti raspoloživi za prodaju, 43 - vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti s valutnom klauzulom raspoloživi za prodaju, 44 - vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti koji se drže do dospelosti, 45 - vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti s valutnom klauzulom koji se drže do dospelosti, 47 - vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz RDG (kojima se aktivno ne trguje), 48 - vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti uz valutnu klauzulu koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz RDG (kojima se aktivno ne trguje) 49 - derivatna financijska imovina (fer vrijednost derivata).

Razred 5 (Plasmani u kredite, depozite i financijski lizing) čine: 50 - krediti, 51 - krediti s valutnom klauzulom, 52 - depoziti, 53 - depoziti s valutnom klauzulom, 54 - potraživanja za izvršena plaćanja po garancijama i drugim jamstvima, 55 - akceptni krediti (akceptirane mjenice), 56 - repo i prekonoćni krediti, 57 - repo krediti s valutnom klauzulom, 58 - financijski najam (lizing), 59 - financijski najam (lizing) s valutnom klauzulom.

Razred 6 (Rashodi i prihodi i financijski rezultat poslovanja) čine: 60 - kamatni troškovi, 61 - neamatni troškovi na osnovi naknada/provizija za bankovne usluge, 62 - opći administrativni troškovi i amortizacija, 63 - izvanredni rashodi, rezerviranja za nepredviđene obveze i ostali neamatni troškovi, 64 - ostali neamatni prihodi/troškovi na neto osnovi, 65 - prihodi od vlasničkih ulaganja, 66 - kamatni prihodi, 67 - neamatni prihodi od naknada/provizija za bankovne usluge, 68 - izvanredni prihodi i ostali neamatni prihodi, 69 - financijski rezultat poslovanja.

Razred 7 (Obveze u devizama) čine: 70 - redovni devizni računi, 71 - posebni devizni računi pravnih osoba; devizni računi i devizni štedni ulozi po viđenju stanovništva, 72 - obveze po izdanim vrijednosnim papirima u devizama, 73 - primljeni oročeni devizni depoziti, 74 - primljeni devizni krediti, 77 - financijske obveze u devizama koje se drže radi trgovanja

(obveze isporuke vrijednosnih papira), 79 - derivatne financijske obveze u devizama (fer vrijednost).

Razred 8 (Obveze u domaćoj valuti) čine: 80 - depoziti po žiro i tekućim računima, 81 - štedni depoziti po viđenju i ostali privremeni (ograničeni) depoziti, 82 - izdani dužnički vrijednosni papiri, 83 - primljeni oročeni depoziti, 84 - primljeni kunski krediti, 85 - primljeni depoziti s valutnom klauzulom, 86 - primljeni krediti s valutnom klauzulom, 87 - financijske obveze koje se drže radi trgovanja (obveza isporuke vrijednosnih papira), 88 - obveze na osnovi financijskog najma (lizinga), 89 - derivatne financijske obveze (fer vrijednost).

Razred 9 (Kapital i izvanbilančni zapisi) čine: 90 - temeljni kapital i rezerve (osnovni kapital), 91 - dopunski kapital (u kunama), 92 - dopunski kapital uz valutnu klauzulu, 93 - dopunski kapital u devizama, 94 - ugovorena vrijednost („notional amount“) derivatnih financijskih instrumenata (aktivni analitički računi i protustavka pasivnim računima skupine 95) - izvanbilančni zapisi, 94 - ugovorena vrijednost („notional amount“) derivatnih financijskih instrumenata (pasivni analitički računi i protustavka aktivnim računima skupine 94) - izvanbilančni zapisi, 96 - aktivni (klasični) izvanbilančni zapisi i protustavke za pasivne zapise u skupini 97, 98 i 99), 97 - pasivni (klasični) izvanbilančni zapisi (potencijalne obveze) u domaćoj valuti, 98 - pasivni (klasični) izvanbilančni zapisi (potencijalne obveze) u stranoj valuti, 99 - ostali pasivni (klasični) izvanbilančni zapisi (neutralni poslovi) i protustavke za aktivne zapise u skupini 96).

3.3. Poslovne knjige

Prema Zakonu o računovodstvu svaki je poduzetnik dužan voditi poslovne knjige. U poslovne knjige se unose podatci s knjigovodstvenih isprava. Poslovne knjige vode se po načelu sustava dvojnog knjigovodstva. Poslovne knjige čine: dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige.

Dnevnik je poslovna knjiga u koju se unose knjigovodstvene promjene kronološkim sljedom nastanka. Elementi koji se upisuju u dnevnik su: datum, poziv na temeljnicu, opis, naziv konta, dugovni i potražni iznos, račun te eventualno tekući broj knjigovodstvene stavke.³⁸ Elementi dnevnika slični su elementima glavne knjige jer dnevnik i glavna knjiga moraju biti

³⁸ Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E., Krivačić, D.: op. cit., str. 82.

usklađeni.³⁹ Dnevnik se može voditi kao jedinstvena poslovna knjiga ili kao više specijaliziranih knjiga za bilježenje promjena odnosno može se voditi i više analitičkih dnevnika za određene vrste poslovnih promjena kao: blagajnički dnevnik, dnevnik knjigovodstva kupaca.⁴⁰

Glavna knjiga je sustavna knjigovodstvena evidencija kronološki zabilježenih promjena nastalih na financijskom položaju i uspješnosti poslovanja. Glavna knjiga sastoji se od dva odvojena dijela i to:⁴¹

- bilančni zapisi
- izvanbilančni zapisi.

Temelj za formalnu kontrolu ispravnosti provedenih knjiženja čine provedena knjiženja u dnevniku. Obzirom na kronološko bilježenje poslovnih promjena u dnevniku i na kontima glavne knjige, proknjiženi iznosi odnosno zbroj potražnih i dugovnih strana u dnevniku mora biti jednak zbroju svih iznosa zabilježenih na dugovnim i potražnim stranama računa glavne knjige.⁴² Glavna knjiga mora sadržavati unaprijed pripremljena konta koja, sukladno potrebama poduzetnika, osiguravaju podatke za godišnje financijske izvještaje.⁴³

U poslovne knjige unose se podaci na temelju knjigovodstvenih isprava. Poslovne knjige moraju se voditi po načelu nepromjenjivog zapisa o nastalom poslovnom događaju. Poslovna godina u pravilu je jednaka kalendarskoj godini, ali se može i razlikovati od kalendarske godine. Poslovne knjige otvaraju se početkom poslovne godine na temelju bilance sastavljene na kraju prethodne poslovne godine ili na temelju popisa imovine i obveza kod novoosnovanih poduzetnika ili na temelju knjigovodstvene isprave.

Pomoćne knjige se vode sa svrhom dobivanja detaljnijih podataka za menadžment kako bi im se olakšalo donošenje poslovnih odluka. U pomoćnim knjigama se vode podatci o imovini, kapitalu, obvezama, prihodima, rashodima i rezultatu poslovanja. Prema namjeni pomoćne knjige mogu biti: analitička evidencija i druge pomoćne knjige.

³⁹ Ibidem

⁴⁰ Ibidem., str. 81.

⁴¹ Zakon o računovodstvu, Narodne novine, broj 109/07., 54/13., 121/14. – pročišćeni tekst, III. Poslovne knjige, članak 8.

⁴² Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E., Krivačić, D.: op. cit., str. 83.

⁴³ Zakon o računovodstvu, Narodne novine, broj 109/07., 54/13., 121/14. – pročišćeni tekst, III. Poslovne knjige, članak 8.

Pomoćne knjige mogu biti:⁴⁴

- računi i pomoćni dnevnic
- samo računi
- samo dnevnic

Pomoćne knjige otvaraju se donosom stanja iz poslovnih knjiga zaključenih na kraju prethodne poslovne godine. Pomoćne knjige se u pravilu vode zasebno. Pomoćne knjige koje se odnose na imovinu u materijalnom obliku iskazuju se u količinama i novčanim iznosima.

Poslovne knjige vode se na način da osiguraju kontrolu unesenih podataka, ispravnost unosa podataka, čuvanje podataka, mogućnost korištenja podataka, mogućnost dobivanja uvida u promet i stanja na računima glavne knjige te mogućnost uvida u vremenski slijed obavljenog unosa poslovnih događaja.⁴⁵

Poslovne knjige moraju se zaključiti na kraju poslovne godine i čuvati u rokovima koji su propisani Zakonom o računovodstvu. Ako se poslovne knjige vode kao elektronički zapis, glavna knjiga se mora nakon zaključivanja na kraju poslovne godine zaštititi na način da u istoj nije moguća izmjena pojedinih ili svih njezinih dijelova ili listova, da je istu moguće u svakom trenutku otisnuti na papir i mora se potpisati elektroničkim potpisom sukladno propisu koji uređuje elektronički potpis ili se mora otiskati na papir i uvezati na način da nije moguća izmjena pojedinih ili svih njenih dijelova ili listova i mora ju potpisati osoba ovlaštena za zastupanje poduzetnika. Poslovne knjige čuvaju se i to:⁴⁶

1. dnevnik i glavna knjiga – najmanje jedanaest godina,
2. pomoćne knjige – najmanje sedam godina.

Rok čuvanja poslovnih knjiga počinje teći zadnjeg dana poslovne godine na koju se iste odnose.

⁴⁴ Vinković Kravaica A., Ribarić Aidone E., Krivačić D.: op. cit., str. 86.

⁴⁵ Zakon o računovodstvu, Narodne novine, broj 109/07., 54/13., 121/14. – pročišćeni tekst, III. Poslovne knjige, članak 9.

⁴⁶ Ibidem, članak 10.

3.4. Financijski izvještaji

Odlukom o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja banaka i poduzeća propisano je da moraju sastavljati sljedeće godišnje financijske izvještaje:⁴⁷

1. Izvještaj o financijskom položaju (bilanca),
2. izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti (račun dobiti i gubitka),
3. izvještaj o novčanom tijeku,
4. izvještaj o promjenama kapitala,
5. bilješke uz financijske izvještaje.

„Bilanca jest statistički računovodstveni, odnosno financijski izvještaj kojim se predočava vrijednosno stanje imovine i njezinih izvora (kapitala i obveza) na određeni dan, odnosno na dan bilanciranja, a sastoji se od aktivnog i pasivnog djela. U aktivnom se dijelu predočava vrijednosno stanje imovine, a u pasivnom dijelu stanje vlasničkog kapitala (vlasničke glavnice) i obveza (dugova).“⁴⁸ Bilanca kao temeljni računovodstveni odnosno financijski izvještaj koji služi za utvrđivanje imovinskog stanja i otkrivanje finacijskih tokova te financijske situacije poduzeća služi vlasnicima kao temelj za otvaranje poslovnih knjiga te kao financijski izvještaj koji zadovoljava interese države, poreznih tijela i vjerovnika u praćenju stanja aktive i pasive poduzeća koje mora biti u bilančnoj ravnoteži.

„Račun dobiti i gubitka jest računovodstveno izvješće o prihodima i rashodima poduzeća u izvještajnom razdoblju – suprotne ekonomske kategorije (prihodi i rashodi) sučeljavaju se s ciljem utvrđivanja njihove razlike – financijskog rezultata poslovanja. Ukoliko su iskazani prihodi veći od rashoda, rezultat poslovanja je pozitivan odnosno ostvarena je dobit, a ukoliko su iskazani rashodi veći od prihoda, rezultat poslovanja je negativan onda gubitak.“⁴⁹ Račun dobiti i gubitka služi menadžementu za prikaz profitabilnosti poslovanja u određenom vremenskom razdoblju te za donošenje odluka.

„Izvještaj o novčanom toku pruža informacije o tokovima novca odnosno primicima i izdacima, stanju novca i novčanih ekvivalenata na početku i kraju promatranog obračunskog razdoblja, a time i informacije o mogućnosti poduzeća da ostvaruje trajnu likvidnost i

⁴⁷ Zakon o računovodstvu, Narodne novine, broj 109/07., 54/13., 121/14. – pročišćeni tekst, VII. Financijski izvještaji, članak 15.

⁴⁸ Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E., Krivačić, D.: op. cit., str. 128.

⁴⁹ Ibidem, str. 148.

solventnost kao temelj opstanka.“⁵⁰ Izvještaj o novčanom toku pruža korisnicima potpuniji prikaz o poslovanju poduzeća, izvorima i sredstvima kojima poduzeće raspolaže te oblicima tih sredstva.

„Izvještaj o promjeni kapitala (glavnice) iskazuje povećanje ili smanjenje ukupne imovine koja pripada dioničarima, to jest članovima poduzeća.“⁵¹ Svrha izvještaja o promjeni kapitala je da pruži dioničarima, tj. članovima društva informacije o promjenama na kapitalu. Uostalom služi u analitičke svrhe eksternim i internim korisnicima pri izvješćivanju o godišnjem rezultatu poslovanja prilikom ocjenjivanja bilančne strukture pomoću raznih financijskih pokazatelja.⁵²

„Bilješke uz financijska izvješća predstavljaju detaljniju razradu i dopunu podataka iz navedenih obveznih financijskih izvješća, neophodnu za postizanje fer prezentiranja. One moraju sadržavati sve one informacije koje nisu izravno uočljive u temeljnim izvješćima, a prijeko potrebne su za njihovo razumijevanje i ocjenu poslovanja.“⁵³ Obveznici su sva poduzeća bez obzira na veličinu. Bilješke nisu formalizirane, već je njihova struktura i izgled proizvoljan, ovisno o specifičnostima djelatnosti kojima se poduzeće bavi.⁵⁴ Bankama je forma bilješki uz financijske izvještaje propisana od strane Hrvatske narodne banke.

Temeljni financijski izvještaji objavljuju se u godišnjem izvještaju. Godišnji financijski izvještaji sastavljaju se za poslovnu godinu koja je jednaka kalendarskoj godini. Godišnje financijske izvještaje poduzetnik je dužan sastaviti i u slučajevima statusnih promjena, otvaranja stečajnog postupka ili pokretanja postupka likvidacije nad poduzetnikom i to sa stanjem na dan koji prethodi danu upisa statusne promjene, danu otvaranja stečajnog postupka ili pokretanja postupka likvidacije.⁵⁵ Struktura i sadržaj financijskih izvještaja za poduzetnike su određeni uputom koje propisuje ministar na prijedlog odbora, za banke je Hrvatska narodna banka propisala točnu strukturu i izgled financijskih izvještaja. Iznosi navedeni u izvještajima moraju biti izraženi u kunama te moraju sadržavati usporedne podatke za tekuću i prethodnu godinu. Financijski se izvještaji moraju čuvati trajno i u izvorniku.

⁵⁰ Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E., Krivačić, D.: op. cit., str. 158.

⁵¹ Ibidem, str. 167.

⁵² Ibidem

⁵³ Ibidem, str. 174.

⁵⁴ Ibidem, str. 175.

⁵⁵ Zakon o računovodstvu, Narodne novine, broj 109/07., 54/13., 121/14. – pročišćeni tekst, VII. Financijski izvještaji, članak 15.

4. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Analiza financijskih izvještaja može se opisati kao proces primjene različitih analitičkih sredstava i tehnika pomoću kojih se podatci iz financijskih izvještaja pretvaraju u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje.⁵⁶ Analiza financijskih izvještaja služi za financijsko izvještavanje o financijskom položaju poduzeća svim zainteresiranih korisnicima te dobivanju podataka o uspješnosti poslovanja. Temeljni financijski izvještaji koji služe za analizu su:

- Bilanca
- Račun dobiti i gubitka

Analiza financijskih izvještaja može se provoditi metodama koje se međusobno nadopunjuju i isprepliću:⁵⁷

- analizom putem pokazatelja
- komparativnom analizom
- analizom trenda

Analiza financijskih izvještaja putem financijskih pokazatelja je analiza pokazatelja nastalih stavljanjem u odnos podataka iz jednog ili više financijskih izvješća ili kombinacijom financijskih podataka s tržišnim podacima.⁵⁸ Vrijednost financijskih pokazatelja se očituje u komparativnoj analizi ili u kombinaciji s analizom trenda.⁵⁹

Komparativna analiza provodi se usporedbom povijesnih pokazatelja, pokazatelja konkurencije ili planiranim veličinama sa odabranim financijskim pokazateljima.⁶⁰ Metoda usporedbe provodi komparacijom pokazatelja iz dva ili više uzastopnih izvještajnih razdoblja poduzeća iz iste djelatnosti.⁶¹ Komparativna analiza se može provoditi na izabranim financijskim pokazateljima tvrtke kao: povijesni pokazatelji, pokazatelji konkurencije, planirane veličine.⁶²

Analiza trenda daje uvid u kretanje financijskog stanja poduzeća kroz vrijeme. Ova analiza se ujedno može i provesti korištenjem trendnih odnosno indeksiranih izvješća (horizontalna

⁵⁶ Žager, K., Žager, L.: Analiza financijskih izvještaja 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 32.

⁵⁷ Vidučić, L.J.: Financijski management, VII. izdanje, RRiF, Zagreb, 2011, str. 386.

⁵⁸ Ibidem, str. 386.

⁵⁹ Vidučić, L.J.: Financijski management, VI. izdanje, RRiF, Zagreb, 2006, str. 376.

⁶⁰ Vidučić, L.J.: op. cit., 2011, str. 387.

⁶¹ Ibidem

⁶² Ibidem, str. 386.

analiza) i izvješća uobičajene veličine to jest strukturnih izvješća (vertikalna analiza), a često se koristi i u kombinaciji s komparativnom analizom.⁶³

Financijske pokazatelje može se svrstati u dvije grupe:

1. pokazatelji odnosa u bilanci banke
2. pokazatelji odnosa u računu dobiti i gubitka

Analiza putem financijskih pokazatelja je jedna od najčešće korištenih analiza financijskih izvješća jer može dati dobar pregled poduzeća te naglasiti njegove slabosti i snage.⁶⁴ Povezivanjem stavki iz jednog ili iz dvaju izvješća, odnosno knjigovodstvenih i/ili tržišnih podataka, ona pokazuje povezanost između računa u financijskim izvješćima i omogućuje vrednovanje financijskog stanja i poslovanje tvrtke.⁶⁵

Analiza financijskih izvještaja se provodi kako bi uprava poduzeća dobila podatke potrebne za odlučivanje. Osim uprave, analiza financijskih izvještaja služi kreditorima, investitorima, financijskim analitičarima, revizorima i ostalima korisnicima zainteresiranim za poslovanje određenog poduzeća.

4.1. Horizontalna analiza

Horizontalna analiza financijskih izvještaja omogućava usporedbu podataka kroz dulje vremensko razdoblje kako bi se otkrile tendencije i dinamika promjena pojedinih bilančnih pozicija.⁶⁶ Za izračun relativnih promjena pojedinih stavki koristi se sljedeća formula stope promjene verižnih indeksa:⁶⁷

$$\text{Promjena(\%)} = \frac{\text{Iznos tekuće godine} - \text{Iznos prethodne godine}}{\text{Iznos prethodne godine}} * 100$$

Uz pomoć horizontalne analize uočavaju se promjene pojedinih pozicija bilance i računa dobiti i gubitka. Njome se mjeri uspješnost poslovanja poduzeća te je moguće utvrditi problematična područja poslovanja. Prilikom izračunavanja promjena u pozicijama financijskih izvještaja mora se uzeti određena godina kao bazna, a ostale godine se uspoređuju

⁶³ Vidučić, L.J.: op. cit., 2011, str. 387.

⁶⁴ Ibidem

⁶⁵ Ibidem, str. 392.

⁶⁶ Žager, K., Žager, L.: op. cit., str. 228.

⁶⁷ Belak, V.: Menadžersko računovodstvo, RRIIF, Zagreb, 1995. str. 93

s njom. Ujedno, mogu se raditi i usporedbe svake godine u odnosu na prethodnu. Kako bi se uočile tendencije i dinamika promjena potrebno je promatrati višegodišnje trendove, najmanje vremensko razdoblje od 5 godina.⁶⁸

4.2. Vertikalna analiza

„Vertikalna analiza prikazuje postotni udjel stavke financijskog izvješća u odnosu na ukupan zbroj. Tako će stavke aktive biti prikazane u odnosu na ukupnu aktivu, stavke obveza u odnosu na ukupne obveze, a stavke kapitala u odnosu na ukupni kapital i rezerve. Vertikalna analiza služi za uspoređivanje pozicija financijskih izvještaja tijekom jedne godine. Kod analize bilance, aktive i pasiva izjednačavaju se sa 100 te se izračunava udjel pojedinih elemenata koji čine aktivu i pasivu a rezultat se izražava u postotku.”⁶⁹ Kod analize računa dobiti i gubitka obično se poslovni prihod izjednačava sa 100, čime se dobiva izraženi postotak za pojedine pozicije računa dobiti i gubitka.

„Vertikalna analiza se može obavljati usporedno za više godina, što omogućava usporedbe kroz vrijeme. Iz usporednog izvješća za vertikalnu analizu bilančnih pozicija može se uočiti kako se kreću odnosi između pozicijama tijekom vremena. Ti bilančni odnosi odraz su politike poslovanja i politike investiranja.”⁷⁰

4.3. Analiza pomoću pokazatelja

Za potrebe ovog rada uzeti su pokazatelji ekonomičnosti, pokazatelji marže te prosječnih kamatnih stopa jer je cilj analizirati račun dobiti i gubitka.

Pokazatelji ekonomičnosti mjere odnos prihoda i rashoda te pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda. Podrazumijeva se da je bolje da koeficijent ekonomičnosti bude što je moguće veći broj.⁷¹

$$\text{Ekonomičnost ukupnog poslovanja} = \frac{\text{Ukupan prihod}}{\text{Ukupan rashod}}$$

⁶⁸ Žager, K., Žager, L.: op. cit., str. 229.

⁶⁹ Županović G.: Statističke metode pri analizi financijskih izvještaja i poslovanja Societe Generale – Splitske banke d.d. od 2007. do 2012. godine i usporedba s odabranim konkurentima u RH, Diplomski rad, Ekonomski fakultet u Splitu, Split, 2013., str. 47.

⁷⁰ Belak, V.: op. cit., str 93.

⁷¹ Žager, K., Žager, L.: op. cit., str. 252.

$$\text{Odnos kamatnih prihoda i rashoda} = \frac{\text{Kamatni prihod}}{\text{Kamatni trošak}}$$

$$\text{Udio neto prihoda od naknada u ukupnim prihodima} = \frac{\text{Neto prihod od kamata}}{\text{Ukupni prihod}}$$

Pokazatelji marže pokazuju koliko se jedinica neto kamatnog ili nekamatnog prihoda ostvari po jedinici aktive.⁷²

$$\text{Marža naknada} = \frac{\text{Neto prihod od naknada}}{\text{Aktiva}}$$

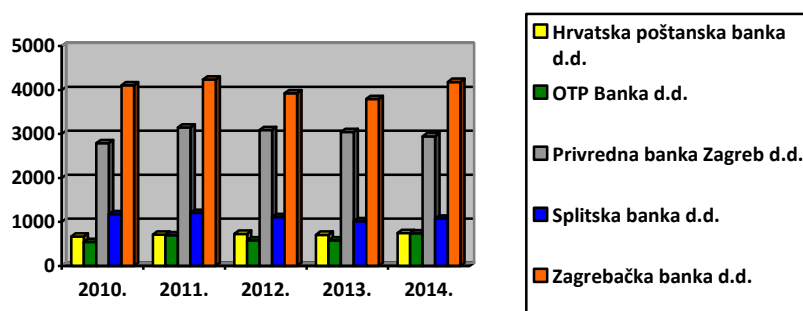
$$\text{Kamatna marža} = \frac{\text{Neto prihod od kamata}}{\text{Aktiva}}$$

⁷² Žager, K., Žager, L.: op. cit., str. 179.

5. KOMPARATIVNA ANALIZA FINANCIJSKOG REZULTATA ODABRANIH BANAKA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Analiza financijskih izvještaja putem vertikalne i horizontalne analize te pomoću financijskih pokazatelja za potrebe ovog rada provesti će se na temelju informacija iz računa dobiti i gubitka pet najvećih banaka u Republici Hrvatskoj, mjereno po ostvarenim prihodima, kroz razdoblje od pet godina, odnosno od 2010. godine do 2014. godine.

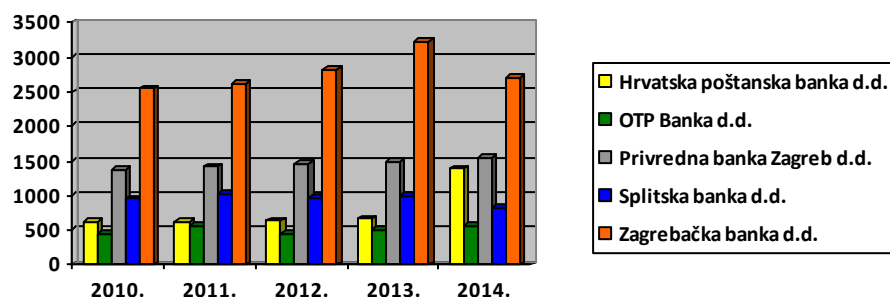
Grafikon 1. Ostvareni prihodi promatranih banaka u razdoblju od 2010. do 2014. godine

Izvor: vlastita obrada autora na temelju informacija iz računa dobiti i gubitka odabranih banaka

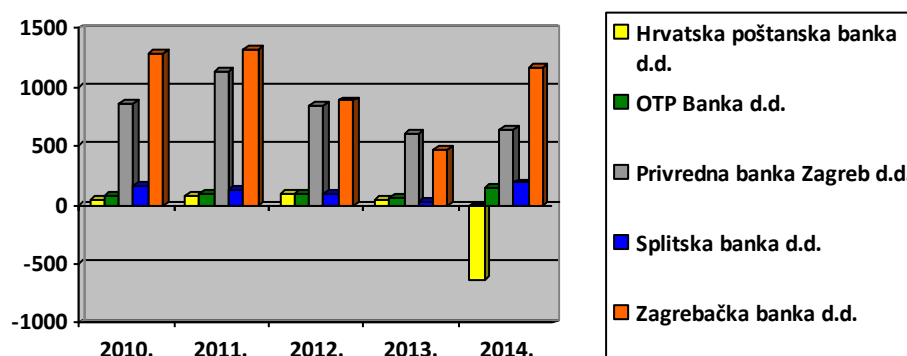
Dobiveni rezultati analize računa dobiti i gubitka Hrvatske poštanske banke, OTP banke Hrvatska, Privredne banke Zagreb, Splitske banke te Zagrebačke banke razradit će se u nastavku rada. Dobivene rezultate će se usporediti kako bi se dobile informacije o banci koja je ostvarila najbolje rezultate te njihove sličnosti po ostvarenim rezultatima.

Grafikon 2. Ostvareni rashodi promatranih banaka u razdoblju od 2010. do 2014. godine

Izvor: vlastita obrada autora na temelju informacija iz računa dobiti i gubitka odabranih banaka

Grafikon 3. Rezultat poslovanja (dobit/gubitak) promatranih banaka u razdoblju od 2010. do 2014. godine

Izvor: vlastita obrada autora na temelju informacija iz računa dobiti i gubitka odabranih banaka

5.1. Horizontalna analiza

Temeljem praćenja promjena u računu dobiti i gubitka mogu se dobiti informacije o uspješnosti te sigurnost poslovanja banke. Nakon analize poslovanja, komparativnom metodom izvršava se usporedba svake godine u odnosu na prethodnu kako bi se dobile informacije o tendencijama i kretanju promjena u poslovanju odabranih banaka.

Kao podatak uzeti su financijski izvještaji banaka u razdoblju od 2010. do 2014. godine te su kroz ranije prikazane formule izračunate promjene.

5.1.1. Hrvatska poštanska banka d.d.

Prema informacijama iz računa dobiti i gubitka Hrvatska poštanska banka je u razdoblju od pet godina najviše prihoda ostvarila u 2012. godini, odnosno 730.703 milijuna kuna, te nakon oporezivanja ostvarila dobit od 94.063 milijuna kuna što je za 6.139 milijuna kuna više nego u 2011. godini, a što je opet 6,98% više nego u prethodnoj godini. Hrvatska poštanska banka je najslabiji rezultat ostvarila u 2014. godini, odnosno gubitak od 635.384 milijuna kuna što je rezultat gubitaka od umanjenja vrijednosti zajmova i potraživanja od komitenata u iznosu od 931.762 milijuna.

U tablici 2. prikazana je horizontalna analiza računa dobiti i gubitka Hrvatske poštanske banke za razdoblje od 2010. godine do 2014. godine.

Tablica 2. Horizontalna analiza Hrvatske poštanske banke d.d. u radoblju od 2010. do 2014. godine

Godina	2010.		2011.		2012.		2013.		2014.	
Opis	Razlika	Relativna razlika	Razlika	Relativna razlika	Razlika	Relativna razlika	Razlika	Relativna razlika	Razlika	Relativna razlika
Prihod od kamata i slični prihodi	-120.190	12,76	43.710	5,32	18.129	2,10	-45.780	5,18	24.914	2,97
Rashod od kamata i slični rashodi	155.361	26,55	50.782	11,81	-30.854	8,14	30.353	7,40	30.635	8,07
Neto prihod od kamata	35.171	9,87	94.492	24,14	-12.725	2,62	-15.427	3,26	55.549	12,13
Prihod od naknada i provizija	-14.604	2,46	-8.094	1,40	-31.390	5,50	-6.020	1,12	-48.254	9,05
Rashod od naknada i provizija	38.329	9,16	-9.801	2,58	21.044	5,40	13.841	3,75	43.060	12,12
Neto prihod od naknada i provizija	23.725	13,58	-17.895	9,02	-10.346	5,73	7.821	4,60	-5.194	2,92
Neto dobiti i gubici od financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz RDG i kupoprodaje valuta	-23.935	75,35	-8.915	113,83	23.708	141,57	-3.523	50,61	-2.068	60,15
Dobici umanjani za gubitke od vrijednosnica raspoloživih za prodaju	24.225	118,06	-2.844	76,74	3.362	390,02	3.313	78,43	9.816	130,24
Dobici umanjani za gubitke od trgovanja stranim valutama	-2.113	7,60	10.548	41,07	1.541	4,25	-1.684	4,46	537	1,49
Ostali prihodi iz poslovanja	30.162	237,68	-18.105	42,25	13.530	54,67	-12.687	33,15	-15.526	60,67
Prihod/Rashod od trgovanja i ostali prihodi	28.339	54,78	-34.980	43,69	42.141	93,45	-14.581	16,71	-7.241	9,97
Dobit prije umanjenja vrijednosti i rezerviranja	87.235	14,97	41.617	6,21	19.070	2,68	-22.187	3,04	43.114	6,09
Opći i administrativni troškovi	4.715	1,15	-29.769	7,31	30.271	6,93	16.295	4,01	-8.804	2,26
Amortizacija	10.812	13,60	6.760	9,84	3.469	5,60	5.975	10,22	-600	1,14
Gubici od umanjenja vrijednosti zajmova i potraživanja od komitenata	372.857	73,19	4.217	3,09	-16.426	12,41	-88.278	59,34	-694.729	293,09
Rezerviranja za obveze i troškove	27.576	95,78	3.016	248,23	-25.018	1389,12	37.179	160,14	-18.780	134,51
Troškovi poslovanja	415.960	40,41	-15.776	2,57	-7.704	1,22	-28.829	4,53	-722.913	108,58
Dobit prije poreza	503.195	112,66	25.841	45,69	11.366	13,79	-51.016	54,41	-679.799	1590,32
Porez na dobit	-3.544	162,94	11.247	196,66	-5.227	94,55	-637	211,63	2.005	596,73
DOBIT RAZDOBLJA	499.651	111,33	37.088	72,96	6.139	6,98	-51.653	54,91	-677.794	1598,19

Izvor: vlastita obrada autora na temelju informacija iz računa dobiti i gubitka Hrvatske poštanske banke d.d.,
www.hpb.hr (11.07.2015.)

Iz tablice 2. vidljivo je da je Hrvatska poštanska banka u 2010. godini ostvarila dobit, što je bio slučaj sve do 2013. godine. U 2013. godini došlo je do pada dobiti za 54.91% u odnosu na 2012. godinu te je ostvareno 51.654 milijuna kuna manje dobiti. Negativan trend se nastavio i u 2014. godini kada je poslovala s gubitkom od 635.384 milijuna kuna, odnosno ostvareno je 592.947 milijuna kuna manje dobiti u odnosu na 2013. godinu te je zabilježeno smanjenje dobiti od 1598,19%. Razlog negativnog rezultata je rast rashoda za 722.913 milijuna kuna više nego u prethodnoj godini. Iako je ostvareno 6,09% više prihoda, rast rashoda je bio veći nego rast prihoda. Najveće gubitke Hrvatska poštanska banka je zabilježila zbog gubitaka od umanjenja vrijednosti zajmova i nemogućnosti naplate potraživanja od komitenata.

5.1.2. OTP banka Hrvatska d.d.

Iz računa dobiti i gubitka uočava se da je OTP banka Hrvatska bilježila rast dobiti od 2010. do 2013. godine, kada je zabilježen pad od 35,21% u odnosu na 2012. godinu. U 2014. godini ponovno je ostvaren rast dobiti u iznosu od 155.233 milijuna kuna, odnosno za 90.394 milijuna kuna više nego u prethodnoj godini i 55.162 milijuna kuna više nego u 2012. godini.

Tablica 3. prikazuje horizontalnu analizu računa dobiti i gubitka OTP banke Hrvatska u razdoblju od 2010. godine do 2014. godine. Najveći udjel u strukturi prihoda imali su prihodi od kamata i slični prihodi koji su konstantno oscilirali od 2010. do 2013. godine kada je ostvarena negativna razlika od 29.539 milijuna kuna u odnosu na 2012. godinu. Pad prihoda od kamata nastavljen je u 2014. godini i to 6.60% u odnosu na 2013. godinu. Iznenadni pad prihoda 2013. godine nije utjecao na smanjenje dobiti u 2014. godini kada su ostali prihodi bitno porasli i to s 9.810 milijuna kuna na 161.579 milijuna kuna, odnosno 1547,08% u odnosu na 2013. godinu. Tijekom 2014. godine zabilježen je rast ukupne dobiti na 155.233 milijuna kuna, odnosno 90.394 milijuna kuna više nego prethodne godine.

Rashodi vezani uz kamate i naknade konstantno su padali do 2014. godine kada je zabilježen blag porast rashoda vezanih uz rashode od naknada i provizija od 0,56%. Ostali rashodi su relativno od 2010. godine do 2014. godine bili iste visine, osim 2012. godine kada su gubici usljed smanjenja smanjeni za 55,01%, odnosno s 220.362 milijuna na 99,134 milijuna kuna. Kasnijih godina rast rashoda se nastavlja pa tako u 2014. godini dolazi do rasta troškova poslovanja za 56,200 milijuna kuna te gubitaka usljed umanjenja i rezerviranja za gubitke od 16.816 milijuna u odnosu na 2013. godinu.

Tablica 3. Horizontalna analiza OTP Banke d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine

Godina	2010.		2011.		2012.		2013.		2014.	
Opis	Razlika	Relativna razlika	Razlika	Relativna razlika	Razlika	Relativna razlika	Razlika	Relativna razlika	Razlika	Relativna razlika
Prihod od kamata i slični prihodi	-12.535	1,69	-4.668	0,64	310	0,04	-29.539	4,07	-45.938	6,60
Rashod od kamata i slični rashodi	28.564	7,50	40.811	11,58	10.724	3,44	22.639	7,53	32.506	11,69
Neto prihod od kamata	16.029	4,43	36.143	9,58	11.034	2,67	-6.900	1,62	-13.432	3,22
Prihod od naknada i provizija	3.844	2,81	1.392	0,99	9.391	6,62	2.413	1,59	867	0,56
Rashod od naknada i provizija	-1.255	3,33	991	2,55	2.849	7,52	-50	0,14	-247	0,70
Neto prihod od naknada i provizija	2.589	2,61	2.383	2,34	12.240	11,77	2.363	2,03	620	0,52
Neto dobiti od trgovanja i vrednovanja financijskih instrumenata	6.666	15,65	115.274	233,96	-132.198	80,34	1.118	3,46	19.427	58,05
Ostali poslovni prihodi	345	2,50	2.809	19,87	-7.736	45,64	597	6,48	151.769	1547,08
Neto prihodi od trgovanja i ostali prihodi	7.011	12,43	118.083	186,22	-139.934	77,10	1.715	4,13	171.196	395,60
Poslovni prihodi	25.629	4,96	156.609	28,87	-116.660	16,69	-2.822	0,48	158.384	27,33
Gubici usljed umanjenja i rezervacije	-36.747	56,95	-119.092	117,60	121.228	55,01	-34.467	34,77	-16.816	12,59
Troškovi poslovanja	-5.297	1,55	-7.296	2,10	-1.775	0,50	-10.229	2,88	-56.200	15,36
Dobit prije poreza	-16.415	14,79	30.221	31,95	2.793	2,24	-47.518	37,24	85.368	106,60
Porez na dobit	2.981	13,33	-5.987	30,90	-2.168	8,55	12.285	44,62	5.026	32,96
DOBIT RAZDOBLJA	-13.434	15,15	24.234	32,22	625	0,63	-35.233	35,21	90.394	139,41

Izvor: vlastita obrada autora na temelju informacija iz računa dobiti i gubitka OTP banke d.d.,
www.otpbanka.hr (11.07.2015.)

5.1.3. Privredna banka Zagreb d.d.

Privredna banka Zagreb je u razdoblju od 2010. godine do 2014. godine ostvarivala dobit. Najbolji financijski rezultat ostvaren je u 2011. godini i to u visini od 1.136.335.824 kuna, što je 32,20% više nego u 2010. godini.

Tablica 4. Horizontalna analiza Privredne banke Zagreb d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine

Opis/Godine	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
OPIS	Relativna promjena	Relativna promjena	Relativna promjena	Relativna promjena	Relativna promjena
Kamatni prihodi	7,83%	4,99%	-1,34%	6,70%	5,89%
Kamatni troškovi	23,68%	9,24%	0,50%	12,66%	14,86%
Neto kamatni prihodi	9,09%	15,62%	-2,42%	3,09%	1,00%
Prihodi od provizija i naknada	4,32%	0,32%	-0,08%	9,63%	3,24%
Troškovi provizija i naknada	44,84%	1,85%	3,03%	23,04%	21,29%
Neto prihod od provizija i naknada	29,62%	0,01%	-0,77%	6,52%	9,81%
Dobit / gubitak od aktivnosti trgovanja	27,20%	129,70%	-49,16%	219,25%	951,31%
Dobit / gubitak od ugrađenih derivata	90,16%	231,99%	-100,94%	630,45%	875,36%
Dobit / gubitak od imovine kojom se aktivno ne trguje, a koja se vrednuje prema fer vrijednosti kroz RDG	170,41%	109,46%	2647,03%	91,60%	120,37%
Dobit / gubitak od aktivnosti u kategoriji imovine raspoložive za prodaju	21,92%	80,58%	31,20%	102,88%	14180,32%
Prihodi od ostalih vlasničkih ulaganja	20,08%	9,37%	20,18%	80,24%	94,87%
Dobit / gubitak od obračunatih tečajnih razlika	54,98%	7,61%	34,80%	37,30%	26,84%
Ostali prihodi	59,11%	79,62%	16,95%	504,78%	78,91%
Ostali troškovi	7,66%	9,57%	12,57%	4,68%	1,88%
Opći administrativni troškovi i amortizacija	0,91%	2,27%	4,18%	5,69%	4,43%
Neto prihod od poslovanja prije vrijednosnih usklađivanja i rezerviranja za gubitke	2,67%	21,58%	5,67%	4,48%	10,22%
Troškovi vrijednosnih usklađivanja i rezerviranja za gubitke	7,48%	9,13%	70,94%	28,54%	25,84%
DOBIT / GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	6,00%	33,11%	25,30%	23,84%	5,24%
POREZ NA DOBIT	0,59%	37,63%	23,92%	7,80%	7,60%
DOBIT / GUBITAK TEKUĆE GODINE	7,23%	32,20%	25,59%	27,30%	4,59%

Izvor: vlastita obrada autora na temelju informacija iz računa dobiti i gubitka Privredne banke Zagreb d.d., www.pbz.hr (11.07.2015.)

Iz tendencije kretanja dobiti vidljivo je da je Privredna banka ostvarivala rast dobiti od 2010. do 2011. godine, nakon čega je u 2012. godini zabilježen pad dobiti od 25,59%, odnosno 290.776.617 kuna manje dobiti. Pad je nastavljen i u 2013. godini kada je ostvareno 27,30% manja dobit nego u prethodnoj godini, no ipak Privredna banka je u 2014. godini ostvarila rast dobiti od 4,59% te ostvarila 28.220.601 kunu više u odnosu na prethodnu godinu. Prihodi od kamata koje je ostvarila Privredna banka padali su od 2011. godine, ali su se istovremeno smanjivali i kamatni rashodi. Od 2011. godine Privredna banka ostvarivala je konstantan rast prihoda od provizija i naknada, koji su bili za 0,32% veći nego u 2010. godini, dok su 2014.

godine porasli za 3,24% više u odnosu na 2013. godinu. Dobitci od aktivnosti trgovanja vrijednosnim papirima su najviše porasli u 2014. godini i to s 1.011.703 kuna, na 10.636.113 kuna što je 9.624.410 kuna više nego u prethodnoj godini.

5.1.4. Societe Generale - Splitska banka d.d.

Splitska banka je u razdoblju od 2010. godine do 2014. godine bilježila konstani pad dobiti, međutim u 2014. godini ostavareno je 190 milijuna kuna dobiti, što je za 156 milijuna kuna više nego u 2013. godini kada je ostvareno 34 milijuna kuna, čime je Splitska banka nakon pet godina, napokon zabilježila rast dobiti.

Tablica 5. Horizontalna analiza Splitske banke d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine

Godine	2010.		2011.		2012.		2013.		2014.	
Opis	Apsolutna Promjena	Relativna promjena	Apsolutna promjena	Relativna promjena	Apsolutna promjena	Relativna promjena	Apsolutna promjena	Relativna promjena	Apsolutna promjena	Relativna promjena
Neto prihod od kamata	-12	1,45	40	4,90	-78	9,10	-138	17,72	73	11,39
Neto prihod od naknada i provizija	27	12,74	6	2,51	-12	4,90	15	6,44	-1	0,40
Neto prihod od trgovanja i ostali prihodi	-84	40,58	-21	17,07	-3	2,94	30	30,30	-12	9,30
Prihod iz poslovanja	-69	5,53	25	2,12	-93	7,72	-93	8,37	60	5,89
Rezerviranja za obveze i troškove	-24	114,29	-55	1833,33	-249	429,31	-55	17,92	178	49,17
Troškovi poslovanja	-107	12,62	-67	7,02	41	4,01	-26	2,65	178	17,68
Dobit prije oporezivanja	-176	44,00	-42	18,75	-52	28,57	-119	91,54	238	2163,64
Porez na dobit	34	38,64	10	18,52	10	22,73	57	167,65	-82	356,52
DOBIT RAZDOBLJA	-142	45,51	-32	18,82	-42	30,43	-62	64,58	156	458,82

Izvor: vlastita obrada autora na temelju informacija iz računa dobiti i gubitka Splitske banke d.d.,
www.splitskabanka.hr (11.07.2015.)

Tijekom 2011. godine troškovi poslovanja Splitske banke porasli su za 67 milijuna kuna na 1.022 milijarde kuna, što je 18,75% više u odnosu na prethodnu godinu. Prihodi od poslovanja su se smanjivali, a povećavali su se rashodi, te je 2012. godine dobit iznosila 96 milijuna kuna, odnosno 30,43% manje nego prethodne godine. Negativan trend nastavljen je i

u 2013. godini. U 2014. godini zabilježeno je smanjenje rezerviranja za obveze i troškove za 49,17%, odnosno u iznosu od 184 milijuna kuna, što je manje za 178 milijuna kuna u odnosu na 2013. godinu. To je ujedno glavni razlog ostvarenja dobiti u 2014. godini, dok su prihodi porasli za 60 milijuna kuna, što je 5,89% više nego u 2013. godini.

5.1.5. Zagrebačka banka d.d.

Ostvarena dobit Zagrebačke banke 2010. godine bila je za 5,35% veća nego 2009. godine, odnosno dobit je 2010. godine iznosila 1.281 milijun kuna. Rast se nastavio 2011. godine kada su poslovni prihodi porasli za 3,27% te je ukupna dobit iznosila 1,316 milijuna kuna, odnosno 35 milijuna kuna više. Međutim od 2012. do 2014. godine Zagrebačka banka je zabilježila pad prihoda i ukupne dobiti.

Tablica 6. Horizontalna analiza Zagrebačke banke d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine

Godina	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Opis	Relativna Promjena	Relativna Promjena	Relativna Promjena	Relativna Promjena	Relativna Promjena
Prihod od kamata i slični prihodi	6,83%	5,56%	4,74%	0,04%	1,60%
Rashod od kamata i slični rashodi	24,49%	3,26%	24,12%	4,54%	0,50%
Neto prihod od kamata	16,91%	7,56%	11,42%	5,23%	3,02%
Prihod od naknada i provizija	4,83%	7,10%	1,59%	0,40%	5,92%
Rashod od naknada i provizija	10,98%	3,25%	2,68%	0,69%	4,17%
Neto prihod od naknada i provizija	8,00%	7,73%	1,40%	0,59%	6,22%
Prihod od dividendi	38,30%	317,24%	71,07%	57,14%	12,73%
Neto dobici i gubici od financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz RDG i kupoprodaje valuta	59,73%	30,33%	89,80%	15,41%	47,52%
Neto dobici i gubici od investicijskih vrijednosnica	172,41%	30,38%	76,70%	70,83%	85,71%
Ostali poslovni prihodi	148,78%	52,94%	139,58%	38,26%	567,61%
Neto dobiti od trgovanja i ostali prihodi	34,32%	-0,48%	8,11%	0,44%	57,80%
Poslovni prihodi	6,40%	3,27%	7,46%	3,31%	10,31%
Troškovi poslovanja	0,79%	0,39%	7,43%	0,24%	1,32%
Dobit prije umanjivanja vrijednosti i rezerviranja	11,23%	6,11%	7,48%	5,92%	17,32%
Gubici od umanjivanja vrijednosti zajmova i potraživanja od komitenata	32,64%	14,88%	35,87%	38,31%	34,26%
Ostali gubitci od umanjivanja vrijednosti i rezerviranja	56,25%	66,00%	311,76%	34,29%	32,61%
Ukupni gubici od umanjivanja vrijednosti i rezerviranja	33,99%	9,48%	41,59%	33,94%	34,21%
Dobit prije poreza	2,84%	4,49%	32,19%	47,83%	156,42%
Porez na dobit	7,36%	12,64%	30,77%	48,61%	180,18%
DOBIT RAZDOBLJA	5,35%	2,73%	32,52%	47,64%	150,75%

Izvor: vlastita obrada autora na temelju informacija iz računa dobiti i gubitka Zagrebačke banke d.d.,
www.zaba.hr (11.07.2015.)

Troškovi poslovanja Zagrebačke banke u 2012. godini zabilježili su smanjenje za 7.43%, međutim rasli su gubici od umanjivanja vrijednosti zajmova i potraživanja od komitenata za 35,87% u odnosu na 2011. godinu, odnosno s 803 milijuna kuna na 1.091 milijuna kuna. Rast

gubitaka je nastavljen u 2013. godini kada su iznosili 1,509 milijuna kuna. Rast rashoda vezanih uz kamate za 139 milijuna kuna odnosno 4,54%, bitno je utjecao na ukupnu dobit 2013. godine. Sljedeće, 2014. godine, Zagrebačka banka ostvarila je smanjenje gubitaka od umanjena vrijednosti od potraživanja od komitenata za 34,26% na 992 milijuna kuna, odnosno 517 milijuna kuna manje u odnosu na 2013. godinu. Rastom sveukupnih prihoda za 10,31% te smanjenjem troškova, 2014. godine Zagrebačka banka je ostvarila 1.166 milijuna kuna dobiti, odnosno povećanje od 701 milijuna kuna u odnosu na prethodnu godinu.

5.2. Vertikalna analiza

Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka je postupak usporedbe pozicija računa dobiti i gubitka kroz više godina, kako bi se uočile promjene i kretanja odnosa između stavki kroz višegodišnje razdoblje. Pojedine pozicije odnosno ukupni prihodi i rashodi izjednačavaju se sa 100, a ostale pozicije se uspoređuju kako bi se dobio postotak poslovnog prihoda, odnosno rashoda u računu dobiti i gubitka.

Za potrebe ovog rada vertikalna analiza provedena je za razdoblje od pet godina, od 2010. do 2014. godine, na računima dobiti i gubitka Hrvatske poštanske banke, OTP banke Hrvatska, Privredne banke Zagreb, Splitske banke te Zagrebačke banke.

5.2.1. Hrvatska poštanska banka d.d.

U tablici 7. prikazana je vertikalna analiza prihoda Hrvatske poštanske banke, u razdoblju od 2010. do 2014. godine. Kao baza korištena je stavka poslovnih prihoda. Može se zaključiti da su u 2010. godini najznačajniju stavku predstavljali ukupni prihodi od kamata, naknada i provizija koji su činili 94,59% svih prihoda iste godine. Sljedeći udjel u prihodima 2010. godine imali su prihodi od neto dobiti od trgovanja te ostali prihodi koji su činili 5,41% . Prihodi od kamata činili su glavni udjel od 58,67% svih prihoda od prihoda od kamata, naknada i provizija dok su poslovni prihodi činili 53,52%.

Prihodi od kamata u 2011. godini činili su 60,26% prihoda od kamata, naknada i provizija, dok je udjel tih prihoda u poslovnim prihodima iznosio 96,95%. Visina dobitaka umanjanih za gubitke od trgovanja stranim valutama, činila je 80,35% prihoda od neto dobiti i trgovanja, dok je trgovanje financijskim instrumenatima bilo negativno pa su zabilježeni gubitci u visini 37,14% prihoda od neto trgovanja te su činili 3,05% poslovnih prihoda 2011. godine.

Tablica 7. Vertikalna analiza prihoda Hrvatske poštanske banke d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine

Godine	2010.		2011.		2012.		2013.		2014.	
Opis	Iznos	Udio u %	Iznos	Udio u %	Iznos	Udio u %	Iznos	Udio u %	Iznos	Udio u %
Prihod od kamata i slični prihodi	821.397	58,67%	865.107	60,26%	883.236	62,09%	837.456	61,10%	862.370	64,01%
Prihod od naknada i provizija	578.691	41,33%	570.597	39,74%	539.207	37,91%	533.187	38,90%	484.933	35,99%
Ukupni prihodi od kamata, naknada i provizija	1.400.088	94,59%	1.435.704	96,95%	1.422.443	94,22%	1.370.643	94,97%	1.347.303	95,37%
Dobici umanjeni za gubitke od vrijednosnica raspoloživih za prodaju	3.706	4,63%	862	1,91%	4.224	4,84%	7.537	10,37%	17.353	26,53%
Neto dobiti i gubici od financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz RDG i kupoprodaje valuta	7.832	9,78%	-16.747	-37,14%	6.961	7,98%	3.438	4,73%	1.370	2,09%
Dobici umanjeni za gubitke od trgovanja stranim valutama	25.683	32,07%	36.231	80,35%	37.772	43,30%	36.088	49,67%	36.625	55,99%
Ostali poslovni prihodi	42.852	53,52%	24.747	54,88%	38.277	43,88%	25.590	35,22%	10.064	15,39%
Neto dobiti od trgovanja i ostali prihodi	80.073	5,41%	45.093	3,05%	87.234	5,78%	72.653	5,03%	65.412	4,63%
Poslovni prihodi	1.480.161	100,00%	1.480.797	100,00%	1.509.677	100,00%	1.443.296	100,00%	1.412.715	100,00%

Izvor: vlastita obrada autora na temelju informacija iz računa dobiti i gubitka Hrvatske poštanske banke d.d., www.hpb.hr (11.07.2015.)

U 2012. godini nastavljen je rast prihoda od kamata te su oni iznosili 62,09% od ukupnih prihoda od kamata, naknada i provizija. Također udjel prihoda od neto dobiti od trgovanja je porastao, te je zauzeo 5,75% poslovnih prihoda. Udjel prihoda od kamata u 2013. godini je pao te je iznosio 61,10% ukupnih prihoda. Međutim, ukupni prihodi od kamata, naknada i provizija i dalje su zauzimali najveći udjel te su iznosili 94,97% poslovnih prihoda. U 2014. godini visina prihoda od kamata je rasla, te je udjel prihoda od kamata, naknada i provizija zauzimao 95,37% ukupnih prihoda, dok su neto dobitci od trgovanja i ostali prihodi činili 4,63% poslovnih prihoda.

Tablica 8. prikazuje udjel rashoda u poslovnim prihodima, Prema podacima iz tablice može se zaključiti da su od 2010. do 2013. godine ukupni rashodi činili preko 90% prihoda, dok su 2014. godine premašili ukupne prihode za 44,98% te je Hrvatska poštanska banka ostvarila gubitak od 635.384 milijuna kuna.

Tablica 8. Vertikalna analiza rashoda u prihodima Hrvatske poštanske banke d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine

Godine	2010.		2011.		2012.		2013.		2014.	
Opis	Iznos	Udio u %	Iznos	Udio u %	Iznos	Udio u %	Iznos	Udio u %	Iznos	Udio u %
Poslovni prihodi	1.480.161	100%	1.480.797	100%	1.509.677	100%	1.443.296	100%	1.412.715	100%
Gubici od umanjenja vrijednosti zajmova i potraživanja od komitenata	-136.546	9,23%	-132.329	8,94%	-148.755	9,85%	-237.033	16,42%	-931.762	65,96%
Ostali gubici od umanjenja vrijednosti i rezerviranja	-1.215	0,08%	1.801	0,12%	-23.217	1,54%	13.962	0,97%	-4.818	0,34%
Ukupni gubici od umanjenja vrijednosti i rezerviranja	-137.761	9,31%	-130.528	8,81%	-171.972	11,39%	-223.071	15,46%	-936.580	66,30%
Opći i administrativni troškovi	-407.018	27,50%	-436.787	29,50%	-406.516	26,93%	-390.221	27,04%	-399.025	28,25%
Rashod od kamata i slični rashodi	-429.898	29,04%	-379.116	25,60%	-409.970	27,16%	-379.617	26,30%	-348.982	24,70%
Rashod od naknada i provizija	-380.247	25,69%	-390.048	26,34%	-369.004	24,44%	-355.163	24,61%	-312.103	22,09%
Amortizacija	-68.682	4,64%	-61.922	4,18%	-58.453	3,87%	-52.478	3,64%	-53.078	3,76%
Troškovi poslovanja	-1.285.845	86,87%	-1.267.873	85,62%	-1.243.943	82,40%	-1.177.479	81,58%	-1.113.188	78,80%
Porez na dobit	-5.719	0,39%	5.528	0,37%	301	0,02%	-336	0,02%	1.669	0,12%
UKUPNI RASHODI	-1.429.325	96,57%	-1.392.873	94,06%	-1.415.614	93,77%	-1.400.886	97,06%	-2.048.099	144,98%

Izvor: vlastita obrada autora na temelju informacija iz računa dobiti i gubitka Hrvatske poštanske banke d.d., www.hpb.hr (11.07.2015.)

Troškovi poslovanja Hrvatske poštanske banke u razdoblju od 2010. do 2013. godine činili su preko 80% rashoda, dok su u 2014. godini činili 78,80% rashoda. Ukupni gubici od umanjenja vrijednosti i rezerviranja iznosili su 66,30% visine prihoda, što je rast obzirom na 2013. godinu kada su iznosili 15,46% ukupnih rashoda. Gubici od umanjenja vrijednosti zajmova i potraživanja su tijekom 2010. i 2013. godine iznosili od 130 do 238 milijuna kuna te nisu prelazili 17% ukupnih rashoda u visini prihoda. U 2014. godini rast gubitaka od umanjenja vrijednosti te potraživanja na 936.580 milijuna kuna, doveo je do povećanja njihovog postotka na 65,96% ukupnih rashoda u ostvarenim prihodima.

5.2.2. OTP banka Hrvatska d.d.

Tablica 9. prikazuje vertikalnu analizu prihoda i rashoda. Prihodima je baza poslovni prihod, rashodima je baza ukupni rashodi.

Tablica 9. Vertikalna analiza OTP banke d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine

Godine	2010.		2011.		2012.		2013.		2014.	
Opis	Iznos	Udio u %	Iznos	Udio u %	Iznos	Udio u %	Iznos	Udio u %	Iznos	Udio u %
Prihod od kamata i slični prihodi	729.780	83,85%	725.112	83,63%	725.422	82,74%	695.883	81,91%	649.945	80,79%
Prihod od naknada i provizija	140.523	16,15%	141.915	16,37%	151.306	17,26%	153.719	18,09%	154.586	19,21%
Ukupni prihodi od kamata, naknada i provizija	870.303	93,21%	867.027	82,69%	876.728	95,47%	849.602	95,15%	804.531	78,95%
Neto dobiti od trgovanja i vrednovanja financijskih instrumenata	49.271	77,70%	164.545	90,66%	32.347	77,83%	33.465	77,33%	52.892	24,66%
Ostali poslovni prihodi	14.140	22,30%	16.949	9,34%	9.213	22,17%	9.810	22,67%	161.579	75,34%
Neto dobiti od trgovanja i ostali prihodi	63.411	6,79%	181.494	17,31%	41.560	4,53%	43.275	4,85%	214.471	21,05%
Poslovni prihodi	933.714	100%	1.048.521	100%	918.288	100%	892.877	100%	1.019.002	100%
Gubici usljed umanjenja i rezervacije	-101.270	11,80%	-220.362	23,22%	-99.134	12,12%	-133.601	16,13%	-150.417	17,41%
Troškovi poslovanja	-346.630	40,38%	-353.926	37,29%	-355.701	43,47%	-365.930	44,19%	-422.130	48,87%
Rashod od kamata i slični rashodi	-352.329	41,04%	-311.518	32,82%	-300.794	36,76%	-278.155	33,59%	-245.649	28,44%
Rashod od naknada i provizija	-38.895	4,53%	-37.904	3,99%	-35.055	4,28%	-35.105	4,24%	-35.352	4,09%
Porez na dobit	-19.377	2,26%	-25.364	2,67%	-27.532	3,36%	-15.247	1,84%	-10.221	1,18%
UKUPNI RASHODI	-858.501	100%	-949.074	100%	-818.216	100%	-828.038	100%	-863.769	100%

Izvor: vlastita obrada autora na temelju informacija iz računa dobiti i gubitka OTP banke d.d.,
www.otpbanka.hr (11.07.2015.)

Prihodi od kamata i naknada te provizija u razdoblju od 2010. do 2014. godine činili su glavninu prihoda OTP banke Hrvatska. U razdoblju od 2010. do 2013. godine činili su preko 90% prihoda, dok su se u 2014. godini smanjili na 78,95%. Rashodi koji su obuhvaćali

najveći postotak rashoda su troškovi poslovanja. Oni su od 2010. do 2014. godine rasli te s 40,38% u 2010. godini porasli na 48,87% ukupnih rashoda u 2014. godini.

Neto dobici od trgovanja i vrednovanja financijskih instrumenata značajno su porasli u 2011. godini te su činili 90,66% poslovnih prihoda te 17,31% prihoda od neto dobiti od trgovanja i ostalih prihoda. Rashodi od kamata te sličnih rashoda u razdoblju od 2010. do 2014. godine konstantno su padali. Dok su 2010. godine iznosili 41,04% ukupnih rashoda, već 2011. godine činili su 32,82% ukupnih rashoda, a u 2014. godini iznosili su 28,44% ukupnih rashoda. Rashodi koji su zabilježili rast u promatranom razdoblju su rashodi od gubitaka usljed umanjenja i rezervacija, koji su u 2011. godini iznosili 11,80%, u 2012. godini su porasli te su činili 23,22% ukupnih rashoda. U 2012. godini došlo je do njihovog smanjenja na 12,12% ukupnih rashoda, ali njihov rast se ponovio tijekom 2013. i 2014. godine kada su iznosili 17,41% ukupnih rashoda OTP banke Hrvatska.

5.2.3.Privredna banka Zagreb d.d.

Tablica 10. prikazuje postotni udjel prihoda u ukupnim prihodima Privredne banke Zagreb d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine.

Tablica 10. Vertikalna analiza prihoda Privredne banke Zagreb d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine

Godine	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
OPIS	Udio u %	Udio u %	Udio u %	Udio u %	Udio u %
Prihod od kamata i slični prihodi	84,64%	85,23%	85,07%	82,90%	81,55%
Prihod od naknada i provizija	15,36%	14,77%	14,93%	17,10%	18,45%
Ukupni prihodi od kamata, naknada i provizija	92,73%	91,99%	92,97%	91,85%	94,53%
Dobit / gubitak od aktivnosti trgovanja	1,77%	-0,45%	-0,27%	0,29%	4,81%
Dobit / gubitak od ugrađenih derivata	0,03%	-0,03%	0,00%	0,00%	-0,03%
Dobit / gubitak od imovine kojom se aktivno ne trguje, a koja se vrednuje prema fer vrijednosti kroz RDG	-7,36%	0,60%	-17,84%	-1,33%	-4,71%
Dobit / gubitak od aktivnosti u kategoriji imovine raspoložive za prodaju	4,68%	0,79%	0,63%	-0,02%	3,64%
Prihodi od ulaganja u podružnice, pridružena društva i zajedničke pothvate	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	6,27%
Prihodi od ostalih vlasničkih ulaganja	51,61%	48,76%	45,30%	7,97%	0,65%
Dobit / gubitak od obračunatih tečajnih razlika	41,97%	39,02%	61,22%	34,16%	69,44%
Ostali prihodi	7,30%	11,33%	10,95%	58,94%	19,93%
Neto dobiti od trgovanja i ostali prihodi	7,27%	8,01%	7,03%	8,15%	5,47%
Poslovni prihodi	100%	100%	100%	100%	100%

Izvor: vlastita obrada autora na temelju informacija iz računa dobiti i gubitka Privredne banke Zagreb d.d., www.pbz.hr (11.07.2015.)

Prema podacima iz tablice 10. Privredna banka Zagreb ostavila je najviše prihoda od kamata i sličnih prihoda, koji su od 2010. do 2014. godinu činili većinu prihoda. U 2010. godini prihodi od kamata, naknada i provizija činili su 92,73% ukupnih prihoda, dok su neto dobit od trgovanja i ostali prihodi iznosili 7,27% ukupnih prihoda. Obujam prihoda od kamata, naknada te provizija smanjio se u 2011. godini na 91,99%, dok su prihodi od neto trgovanja i ostalih prihoda porasli na 8,01% ukupnih prihoda. Sljedeće godine opet su porasli prihodi od kamata i naknada, te su iznosili 92,97% ukupnih prihoda. U 2013. godini ponovo su se smanjili prihodi od kamata, dok su prihodi od naknada rasli, te su ukupni prihodi od kamata, naknada i provizija činili 91,85% ukupnih prihoda. Iste godine značajnije je smanjena visina prihoda od vlasničkih ulaganja na 7,97% prihoda od neto dobiti od trgovanja i ostalih prihoda, dok su 2012. godine iznosili 45,30%. Ujedno je smanjena i vrijednost dobiti od tečajnih razlika na udjel od 34,16%. Međutim povećavali su se ostali prihodi u 2013. godini te su činili 58,94% prihoda od neto dobiti trgovanja i ostalih prihoda, no već 2014. godine njihov udjel je pao na 19,93%. Neto dobit od trgovanja i ostali prihodi činili su 5,47% ukupnih prihoda, dok su prihodi od kamata, naknada i provizija obuhvaćali 94,53% ukupnih prihoda.

Tablica 11. prikazuje strukturu rashoda u ukupnim rashodima kroz razdoblje od 2010. do 2014. godine. Najveći udjel u rashodima 2010. godine imali su rashodi od kamata i sličnih rashoda koji su obuhvaćali 41,79% ukupnih rashoda, no sljedećih godina njihov udjel se smanjivao te je 2014. godine činio 29,23% ukupnih rashoda.

Tablica 11. Vertikalna analiza rashoda Privredna banke Zagreb d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine

Godine	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
OPIS	Udio u prihodima	Udio u prihodima	Udio u prihodima	Udio u prihodima	Udio u prihodima
Troškovi vrijednosnih usklađivanja i rezerviranja za gubitke	11,07%	10,21%	16,55%	20,74%	16,90%
Opći administrativni troškovi i amortizacija	31,74%	32,97%	29,94%	30,86%	35,40%
Rashod od kamata i slični rashodi	41,79%	38,52%	36,69%	31,25%	29,23%
Rashod od naknada i provizija	3,19%	3,29%	3,22%	3,86%	3,34%
Ostali troškovi	7,24%	8,06%	8,60%	8,78%	9,82%
Porez na dobit	4,97%	6,95%	5,01%	4,51%	5,32%
UKUPNI RASHODI	100%	100%	100%	100%	100%

Izvor: vlastita obrada autora na temelju informacija iz računa dobiti i gubitka Privredne banke Zagreb d.d., www.pbz.hr (11.07.2015.)

Opći administrativni troškovi i amortizacija su u razdoblju od 2010. do 2014. godine činili oko 30% ukupnih rashoda. U 2012. godini došlo je do rasta troškova vrijednosnih

uskladjivanja i rezerviranja za gubitke te su oni iznosili 16,55% ukupnih rashoda. Njihov rast je nastavljen 2013. godine kada su činili 20,74% ukupnih rashoda, no 2014. godine oni su smanjeni na 16,90%.

5.2.4. Societe Generale - Splitska banka d.d.

Tablica 12. prikazuje vertikalnu analizu prihoda i rashoda, kojoj su baza ukupni prihodi za ostvarene prihode te ukupni rashodi za postojeće rashode. Splitska banka u razdoblju od 2010. do 2014. godine većinu prihoda ostvarivala je od kamata, a činili su preko 65% prihoda u promatranom razdoblju. Ostvareni prihodi od kamata su rasli tijekom 2010. i 2011. godine kada je 2012. godine zabilježen pad prihoda od kamata na 70,12%. Udjel prihoda od kamata je smanjen i 2013. godine na 62,97%, no 2014. godine prihodi od kamata su rasli na 714 milijuna kuna te su činili 66,23% ostvarenih poslovnih prihoda.

Tablica 12. Vertikalna analiza Splitske banke d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine

Godine	2010.		2011.		2012.		2013.		2014.	
Opis	Iznos	Udio u %	Iznos	Udio u %	Iznos	Udio u %	Iznos	Udio u %	Iznos	Udio u %
Neto dobiti od trgovanja i ostali prihodi	123	10,43%	102	8,47%	99	8,91%	129	12,67%	117	10,85%
Neto prihod od kamata	817	69,30%	857	71,18%	779	70,12%	641	62,97%	714	66,23%
Neto prihod od naknada i provizija	239	20,27%	245	20,35%	233	20,97%	248	24,36%	247	22,91%
Poslovni prihodi	1.179	100%	1.204	100%	1.111	100%	1.018	100%	1.078	100%
Ostali troškovi poslovanja	-626	62,04%	-619	58,07%	-674	66,40%	-645	65,55%	-645	72,64%
Rezerviranja za obveze i troškove	-329	32,61%	-403	37,80%	-307	30,25%	-362	36,79%	-184	20,72%
Porez na dobit	-54	5,35%	-44	4,13%	-34	3,35%	23	-2,34%	-59	6,64%
UKUPNI RASHODI	-1.009	100%	-1.066	100%	-1.015	100%	-984	100%	-888	100%

Izvor: vlastita obrada autora na temelju informacija iz računa dobiti i gubitka Splitske banke d.d.,
www.splitskabanka.hr (11.07.2015.)

Neto prihodi od naknada i provizija su drugi prihodi po veličini od ostvarenih u razdoblju od 2010. do 2014. godine te su iznosili preko 20% u promatranom razdoblju. U 2010. godini iznosili su 20,27%. Sljedeće godine zabilježen je blagi rast od 6 milijuna kuna te su iznosili 20,35% ukupnih poslovnih prihoda. Rast je nastavljen do 2013. godine kada je njihov udjel iznosio 24,36%, dok je 2014. godine došlo do smanjenja na 22,91% visine poslovnih prihoda.

Ostali troškovi poslovanja Splitske banke su glavnina troškova koja utječe na visinu rashoda. Tijekom 2010. godine iznosili su 62,04% odnosno 626 milijuna kuna. Tijekom 2011. godine pada njihov udjel u visini ukupnih rashoda te iznosi 58,07%. Sljedeće godine zabilježen je rast na 66,40%. Njihov udjel u visini ukupnih troškova ponovo je smanjen 2013. godine kada je iznosio 65,55%. Međutim, sljedeće godine njihov udjel se povećao na 72,64%, iako je iznos troškova ostao isti kao i prethodne godine. Razlog njihovog postotnog povećanja bilo je smanjenje troškova od rezerviranja za obveze te troškove, koji su u odnosu na prethodnu godinu smanjeni za 178 milijuna kuna.

U tablici 13. prikazan je udjel rashoda u visini ostvarenih prihoda. Udjel ukupnih rashoda u visini prihoda rastao je do 2013. godine kada su ukupni rashodi zauzimali 96,66% udjela ostvarenih prihoda. U 2014. godini udjel ukupnih rashoda se smanjio na 82,37%, odnosno na 888 milijuna kuna rashoda u odnosu na 1,078 milijuna kuna ostvarenih prihoda. Rashodi od poreza na dobit smanjivali se u razdoblju od 2010. do 2013. godine, što je bio razlog povećanja rashoda i smanjenja prihoda. U 2014. godini povećani su prihodi, a smanjeni su rashodi, što je uzrokovalo veći iznos obračunatog poreza na dobit. Rashodi koji su činili najveći udjel u poslovnim prihodima u radoblju od 2010. do 2014. godine bili su ostali troškovi poslovanja.

Tablica 13. Vertikalna analiza udjela rashoda u prihodima Splitske banke d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine

Godine	2010.		2011.		2012.		2013.		2014.	
Opis	Iznos	Udio u %	Iznos	Udio u %	Iznos	Udio u %	Iznos	Udio u %	Iznos	Udio u %
Poslovni prihodi	1.179	100%	1.204	100%	1.111	100%	1.018	100%	1.078	100%
Ostali troškovi poslovanja	-626	53,10%	-619	51,41%	-674	60,67%	-645	63,36%	-645	59,83%
Rezerviranja za obveze i troškove	-329	27,91%	-403	33,47%	-307	27,63%	-362	35,56%	-184	17,07%
Porez na dobit	-54	4,58%	-44	3,65%	-34	3,06%	23	2,26%	-59	5,47%
UKUPNI RASHODI	-1.009	85,58%	-1.066	88,54%	-1.015	91,36%	-984	96,66%	-888	82,37%

Izvor: vlastita obrada autora na temelju informacija iz računa dobiti i gubitka Splitske banke d.d.,
www.splitskabanka.hr (11.07.2015.)

5.2.5. Zagrebačka banka d.d.

Tablica 14. Vertikalna analiza Zagrebačke banke od 2010. do 2014. godine prikazuje visinu određenih prihoda u visini ukupnih prihoda kao baze, te određenih rashoda s bazom ukupni rashodi. Prema podacima iz tablice može se zaključiti da je Zagrebačka banka od 2010. godine bilježila konstantni rast poslovnih prihoda. Prihodi koji su činili najveći udjel u promatranom razdoblju bili su prihodi od kamata, naknada i provizija i to više od 90%. Ostale stavke koje su se bitno mijenjale bile su neto dobiti i gubici od investicijskih vrijednosnica, koji su tijekom 2010. i 2011. godine činili oko četvrtine prihoda od neto dobiti od trgovanja i ostalih prihoda. Međutim od 2012. do 2014. godine oni su se smanjivali te su 2014. godine iznosili 1,81% prihoda od neto dobiti trgovanja i ostalih prihoda, koji te godine rastu sa 6,38% na 9,51% ukupnih prihoda. U 2014. godini zabilježen je porast ostalih poslovnih prihoda i to s 15,60% u 2013. na 66,02%, odnosno sa 71 milijuna na 474 milijuna kuna u 2014. godini.

Tablica 14. Vertikalna analiza Zagrebačke banke d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine

Godine	2010.		2011.		2012.		2013.		2014.	
Opis	Iznos	Udio u %	Iznos	Udio u %	Iznos	Udio u %	Iznos	Udio u %	Iznos	Udio u %
Prihod od kamata i slični prihodi	5.141	82,57	5.427	84,34	5.684	85,14	5.686	85,09	5.777	84,56
Prihod od naknada i provizija	1.085	17,43	1.008	15,66	992	14,86	996	14,91	1.055	15,44
Ukupni prihodi od kamata, naknada i provizija	6.226	93,67	6.435	93,89	6.676	93,65	6.682	93,62	6.832	90,49
Prihod od dividendi	29	6,89	121	28,88	35	7,73	55	12,09	62	8,64
Neto dobiti i gubici od financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz RDG i kupoprodaje valuta	211	50,12	147	35,08	279	61,59	322	70,77	169	23,54
Neto dobiti i gubici od investicijskih vrijednosnica	79	18,76	103	24,58	24	5,30	7	1,54	13	1,81
Ostali poslovni prihodi	102	24,23	48	11,46	115	25,39	71	15,60	474	66,02
Neto dobiti od trgovanja i ostali prihodi	421	6,33	419	6,11	453	6,35	455	6,38	718	9,51
Poslovni prihodi	6.647	100,00	6.854	100,00	7.129	100,00	7.137	100,00	7.550	100,00
Gubici od umanjenja vrijednosti zajmova i potraživanja od komitenata	-699	93,32	-803	97,93	-1.091	93,97	-1.509	97,04	-992	96,97
Ostali gubici od umanjenja vrijednosti i rezerviranja	-50	6,68	-17	2,07	-70	6,03	-46	2,96	-31	3,03
Ukupni gubici od umanjenja vrijednosti i rezerviranja	-749	13,96	-820	14,81	-1.161	18,60	-1.555	23,31	-1.023	16,02
Troškovi poslovanja	-1.797	33,49	-1.790	32,32	-1.657	26,55	-1.661	24,90	-1.683	26,36
Rashod od kamata i slični rashodi	-2.389	44,52	-2.467	44,55	-3.062	49,06	-3.201	47,98	-3.217	50,39
Rashod od naknada i provizija	-154	2,87	-149	2,69	-145	2,32	-144	2,16	-150	2,35
Porez na dobit	-277	5,16	-312	5,63	-216	3,46	-111	1,66	-311	4,87
UKUPNI RASHODI	-5.366	100,00	-5.538	100,00	-6.241	100,00	-6.672	100,00	-6.384	100,00

Izvor: vlastita obrada autora na temelju informacija iz računa dobiti i gubitka Splitske banke d.d.,
www.zaba.hr (11.07.2015.)

Glavni rashodi Zagrebačke banke su rashodi od kamata koji su od 2010. do 2014. godine kontinuirano rasli, konkretno s 44,52% ukupnih rashoda u 2010. godini na 50,39% u 2014. godini. Rashodi koji su činili najmanji udjel u promatranom razdoblju su rashodi od naknada i provizija. Tijekom 2010. godine imali su udjel od 2,87%, koji se je potom smanjivao sve do 2014. godine kada im je udjel bio 2,35% u odnosu na ukupne rashode. Povećanje rashoda Zagrebačke banke kroz promatrano razdoblje pratio je rast prihoda. Tijekom 2010. godine rashodi su zauzimali 80,73% ostvarenih prihoda. Rasli su i sljedećih godina, a 2013. godine su činili 93,48% ostvarenih prihoda. Razlog povećanja postotka ukupnih rashoda 2013. godine bilo je umanjenje vrijednosti zajmova i potraživanja od komitenata. Sljedeće godine ukupni su se rashodi smanjili na 84,56% u odnosu na ukupno ostvarene prihode, odnosno sa 6.672 milijuna kuna na 6.384 milijuna kuna.

5.3. Analiza pomoću pokazatelja

Analiza financijskog rezultata provedena je pomoću pokazatelja ekonomičnosti i pokazatelja marže za razdoblje od 2011. do 2014. godine. Pet odabranih banaka analizirano je kako bi se dobile informacije o ekonomičnosti ukupnog poslovanja, odnosu kamatnih prihoda i rashoda, udjelu neto prihoda od naknada u ukupnim prihodima, marži naknada te kamatnoj marži.

Prema rezultatima analize može se zaključiti da najbolju ekonomičnost, koja pokazuje koliko je na jedinicu rashoda ostvareno prihoda, ima Privredna banka Zagreb, čiji je koeficijent u razdoblju od 2011. do 2013. godine iznosio više od 2, odnosno na svaku kunu rashoda, ostvareno je 2 kune prihoda, dok je 2014. godine zabilježeno smanjenje pokazatelja ekonomičnosti na 1,90. Ostale banke, osim Hrvatske poštanske banke su kroz promatrano razdoblje imale ekonomičnost iznad 1. Hrvatska poštanska banka je u 2014. godini ostvarila veće rashode nego prihode, tako da je na svaku kunu prihoda izgubila 0,54 kune. Razlog toga su značajni ispravci vrijednosti i rezerviranja za gubitke utvrđeni najvećim dijelom na portfelju starom šest i više godina.

Privredna banka Zagreb d.d. u promatranom je razdoblju imala kvalitetan odnos kamatnih prihoda i rashoda koji je iznosio 2,34 u 2011. godini koji je potom konstantno rastao do 2014. godine kada je iznosio 3,14. Kod Splitske banke je od 2010. godine odnos kamatnih prihoda i rashoda iznosio 2,39, što je više nego kod Privredne banke Zagreb. Sljedeće, 2011. godine, odnos kamatnih prihoda i rashoda bio je 2,55, što je bolje nego kod ostalih banaka, no zbog

nedostataka podataka iz financijskog izvještaja nije bilo moguće doći do zaključka o tendenciji kretanja u sljedećim godinama. Ostale banke u promatranom su razdoblju imale pozitivan odnos kamatnih prihoda i rashoda. U 2014. godini sve banke su zabilježile rast u odnosu na prethodnu godinu, što ukazuje na njihovu profitabilnost.

Neto prihodi od naknada su oni prihodi koje banke većinom ostvaruju od proizvoda i usluga poput mreže bankomata, internet bankarstva te kreditnih i debitnih kartica. Najviši udjel neto prihoda od naknada u ukupnim prihodima u promatranom razdoblju ostvarila je Privredna banka Zagreb. Njezin je udjel bio iznad 0,7, dok su ostale banke imale niži udjel. Banke poredane prema udjelu neto prihoda od naknada u ukupnim prihodima u 2010. godini, uz Privrednu banku Zagreb, su OTP banka s 0,696, Splitska banka s 0,693 te Zagrebačka banka s 0,671, dok je Hrvatska poštanska banka imala udjel od 0,584.

Tablica 15. Analiza pomoću pokazatelja odabranih banaka u razdoblju od 2010. do 2014. godine

	Financijski pokazatelji/godine	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Hrvatska poštanska banka d.d.	Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,09	1,13	1,15	1,06	-0,54
	Odnos kamatnih prihoda i rashoda	1,91	2,28	2,15	2,21	2,47
	Udio neto prihoda od naknada u ukupnim prihodima	0,584	0,683	0,648	0,646	0,683
	Marža naknada	0,013	0,011	0,010	0,010	0,010
	Kamatna marža	0,026	0,030	0,028	0,025	0,030
OTP banka d.d.	Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,21	1,22	1,28	1,16	1,29
	Odnos kamatnih prihoda i rashoda	2,07	2,33	2,41	2,50	2,65
	Udio neto prihoda od naknada u ukupnim prihodima	0,696	0,592	0,729	0,721	0,548
	Marža naknada	0,008	0,008	0,009	0,009	0,007
	Kamatna marža	0,029	0,032	0,032	0,030	0,025
Privredna banka Zagreb d.d.	Ekonomičnost ukupnog poslovanja	2,04	2,22	2,12	2,05	1,90
	Odnos kamatnih prihoda i rashoda	2,34	2,71	2,66	2,84	3,14
	Udio neto prihoda od naknada u ukupnim prihodima	0,703	0,721	0,716	0,705	0,721
	Marža naknada	0,008	0,008	0,007	0,008	0,009
	Kamatna marža	0,029	0,034	0,032	0,033	0,031
Societe Generale - Splitska banka d.d.	Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,23	1,18	1,13	1,01	1,30
	Odnos kamatnih prihoda i rashoda	2,39	2,55	-	-	-
	Udio neto prihoda od naknada u ukupnim prihodima	0,693	0,712	0,701	0,630	0,662
	Marža naknada	0,009	0,009	0,009	0,009	0,009
	Kamatna marža	0,031	0,032	0,030	0,023	0,025
Zagrebačka banka d.d.	Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,61	1,62	1,39	1,18	1,55
	Odnos kamatnih prihoda i rashoda	2,15	2,20	1,86	1,78	1,80
	Udio neto prihoda od naknada u ukupnim prihodima	0,671	0,698	0,669	0,655	0,612
	Marža naknada	0,010	0,008	0,008	0,008	0,009
	Kamatna marža	0,029	0,028	0,025	0,023	0,025

Izvor: vlastita obrada autora na temelju informacija iz računa dobiti i gubitka odabranih banaka

6. ZAKLJUČAK

Osnovna svrha i cilj ovog rada je bio analizirati i ocijeniti poslovanje pet odabranih banaka u Republici Hrvatskoj na temelju računa dobiti i gubitka. Analiza financijskih izvještaja pruža informacije upravi o slabostima i snagama na kojima moraju raditi kako bi popravili svoje poslovanje i ostvarivali veću dobit. Praktični dio rada svodio se na analizu putem vertikalne i horizontalne analize te pomoću pokazatelja financijskog rezultata poslovanja banaka za vremensko razdoblje od 2010. do 2014. godine. Horizontalnom te vertikalnom analizom računa dobiti i gubitka dobiveni su rezultati poslovanja u određenom razdoblju te tendencije kretanja promjena u vremenu financijske krize.

Horizontalna i vertikalna analiza pružaju informacije o poslovnim rezultatima banaka, odnosno profitabilnosti njihovog poslovanja, čime se omogućuje donošenje odluka na temelju analize financijskih izvještaja, odnosno računa dobiti i gubitka te financijskih pokazatelja. Potrebno je kontinuirano provoditi analize na temelju financijskih izvještaja kako bi se dobile informacije na temelju kojih se mogu donositi odluke te kreirati planovi za buduće poslovanje. Analiza daje uvid u konkurentnost, što ju čini važnim alatom za uspješno pozicioniranje, u ovom slučaju banaka na tržištu, kako bi se što bolje borile s konkurencijom.

Banke kao financijske institucije čiji su ciljevi posredovanje na financijskom tržištu, prikupljanje novčanih sredstava i sudjelovanje u financijskim plasmanima, važne su za svako gospodarstvo jer osiguravaju izvore financiranja budućih gospodarskih projekata i dovode do smanjenja nezaposlenosti.

Prema podacima iz provedene horizontalne i vertikalne analize rezultata poslovanja pet najvećih banaka može se zaključiti da su najbolje rezultate ostvarile Zagrebačka banka i Privredna banka Zagreb, jer su u promatranom razdoblju ostvarivale visoku dobit. Privredna banka Zagreb i Zagrebačka banka su do 2012. godine ostvarivale porast dobiti, međutim 2012. godine dobit im se smanjila zbog porasta troškova poslovanja. Tijekom 2014. godine, dobit im je ponovo porasla. U promatranom razdoblju, Hrvatska poštanska banka d.d. ostvarila je veće prihode od OTP Banke d.d., međutim, OTP banka d.d. je ostvarila veću dobit zbog manjih troškova. U 2014. godini zabilježila je porast prihoda od 27,33%, dok je Hrvatska poštanska banka d.d. završila s gubitkom u iznosu od 635,384 milijuna kuna.

Splitska banka je u razdoblju od 2010. do 2012. godine ostvarivala konstantni pad ukupne dobiti, uz oscilacije u prihodima te porastu rashoda. U 2012. godini Splitska banka ostvarila je 30,43% manju dobit nego prethodne godine. Međutim, negativni trend smanjenja dobiti prestao je u 2014. godini kada je ostvarila povećanje dobiti s 34 na 190 milijuna kuna, odnosno za 458,82% više nego u 2013. godini.

Prema pokazateljima Hrvatska poštanska banka nakon 2013. godine ostvaruje znatno slabiji financijski rezultat. Iako je zabilježeno povećanje prihoda od kamata, rasli su i rashodi pa je u 2014. godini ostvaren gubitak u iznosu od 637.053 milijuna kuna, što je predstavljalo smanjenje rezultata poslovanja od 1598,19% u odnosu na prethodnu godinu.

Dobiveni rezultati analize financijskog rezultata poslovanja banaka i njihove usporedbe dovode do zaključka da velike banke koje imaju više poslovnica i veći broj klijenata, bolje podnose uvjete poslovanja zahvaćenog gospodarskom krizom nego što to podnose banke s manjim brojem klijenata.

LITERATURA

Stručne knjige i radovi:

1. Belak, V.: **Menadžersko računovodstvo**, RRIF, Zagreb, 1995.
2. Belak, V.: **Osnove računovodstva**, RRIF, Zagreb, 2006.
3. Bogdanović, R.: **Utjecaj odabranih čimbenika na profitabilnost banaka u RH**, Diplomski rad, Ekonomski fakultet u Splitu, Split, 2011.
4. Bošković, B.: **Statistika analiza financijske uspješnosti poslovanja Societe Generale - Splitska banka d.d.**, Diplomski rad, Ekonomski fakultet u Splitu, Split, 2012.
5. Đepina, A.: **Analiza profitabilnosti poslovanja najvećih banaka u RH i BiH**, Diplomski rad, Ekonomski fakultet u Splitu, Split, 2013.
6. Habek, M., i ostali: **Temelji računovodstva i analitika knjigovodstva**, RRIF-Plus, 2004.
7. Katunarić, A.: **Banka - Principi i praksa bankovnog poslovanja**, Izdavačko instruktivni biro, Zagreb, 1988.
8. Martišković, Ž.: **Nastavni materijal – kolegij „Poslovne financije“**, Veleučilište u Karlovcu, 2014./2015.
9. Miloslavić, V.: **Računovodstvo banaka, TEB-Poslovno savjetovanje**, Zagreb, 1997.
10. Popović, Ž., Vitezić, N.: **Revizija i analiza – instrumenti uspješnog donošenja poslovnih odluka**, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2000.
11. **Računovodstvo poduzetnika s primjerima knjiženja, knjiga 1.**, RRIF III. prerađena naklada, Zagreb, 2000.
12. Vidučić, LJ.: **Financijski management, VI. izdanje**, RRIF, Zagreb, 2006.
13. Vidučić, LJ.: **Financijski management, VII. izdanje**, RRIF, Zagreb, 2011.
14. Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E., Krivačić, D.: **Abeceda računovodstva u teoriji i praksi**, Veleučilište u Rijeci, Veleučilište u Karlovcu, Rijeka - Karlovac, 2007.
15. Žager, K., Žager, L.: **Analiza financijskih izvještaja**, Masmedia, Zagreb, 1999.
16. Žager, K., Žager, L.: **Analiza financijskih izvještaja 2. prošireno izdanje**, Masmedia, Zagreb, 2008.
17. Županović, G.: **Statističke metode pri analizi financijskih izvještaja i poslovanja Societe Generale – Splitske banke d.d. od 2007. do 2012. godine i usporedba s odabranim konkurentima u RH**, Diplomski rad, Ekonomski fakultet u Splitu, Split, 2013.

Zakoni i propisi:

1. Hrvatska narodna banka (2006.), Odluka o kontnom planu za banke, Narodne novine, broj 115/03., 39/04. i 29/06. – pročišćeni tekst 2.
2. Hrvatska narodna banka (2006.), Uputa za primjenu kontnog plana za banke, Narodne novine, broj 115/03., 39/04. i 29/06. – pročišćeni tekst
3. Zakon o kreditnim institucijama, Narodne novine, broj 84/02., 141/06., 117/08., Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama, Narodne novine, broj 153/09.
4. Zakon o kreditnim institucijama, Narodne novine, broj 159/13., 19/15. – pročišćeni tekst
5. Zakon o računovodstvu, Narodne novine, broj 109/07., 54/13., 121/14. – pročišćeni tekst

Internet stranice:

1. ECB: European Central Bank, www.ecb.europa.eu (11.07.2015.)
2. Hrvatska enciklopedija, www.enciklopedija.hr (13.08.2015.)
3. Hrvatska narodna banka, www.hnb.hr (11.07.2015.)
4. Hrvatska poštanska banka, www.hpb.hr (11.07.2015.)
5. Moj-bankar, www.moj-bankar.hr (09.07.2015.)
6. OTP banka d.d., www.otpbanka.hr (11.07.2015.)
7. Privredna banka Zagreb, www.pbz.hr (11.07.2015.)
8. RRIF, www.rrif.hr (05.07.2015.)
9. Splitska banka Societe Generale Group, www.splitskabanka.hr (11.07.2015.)
10. Proleksis enciklopedija, www.proleksis.lzmk.hr (19.08.2015.)
11. Zagrebačka banka, www.zaba.hr (11.07.2015.)
12. Zakon HR, www.zakon.hr (09.07.2015.)

POPIS TABLICA

Tablica 1. Kontni razredi banke	13
Tablica 2. Horizontalna analiza Hrvatske poštanske banke d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine	27
Tablica 3. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka OTP banke u razdoblju od 2010. do 2014. godine	29
Tablica 4. Horizontalna analiza Privredne banke Zagreb d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine	30
Tablica 5. Horizontalna analiza Splitske banke d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine	31
Tablica 6. Horizontalna analiza Zagrebačke banke d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine	32
Tablica 7. Vertikalna analiza Hrvatske poštanske banke d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine	34
Tablica 8. Vertikalna analiza rashoda u prihodima Hrvatske poštanske banke d.d. od 2010. do 2014. godine	35
Tablica 9. Vertikalna analiza OTP banke d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine.....	36
Tablica 10. Vertikalna analiza prihoda Privredne banke Zagreb d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine	37
Tablica 11. Vertikalna analiza rashoda Privredna banke Zagreb d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine	38
Tablica 12. Vertikalna analiza Splitske banke d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine	39
Tablica 13. Vertikalna analiza udjela rashoda u prihodima Splitske banke d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine	40
Tablica 14. Vertikalna analiza Zagrebačke banke d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine	41
Tablica 15. Analiza pomoću pokazatelja odabranih banaka u razdoblju od 2010. do 2014. godine	43

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Ostvareni prihodi odabranih banaka u razdoblju od 2010. do 2014. godine	25
Grafikon 2. Ostvareni rashodi odabranih banaka u razdoblju od 2010. do 2014. godine.....	25
Grafikon 3. Rezultat poslovanja (dobit/gubitak) promatranih banaka u razdoblju od 2010. do 2014. godine	26

POPIS PRILOGA

Prilog 1. Račun dobiti i gubitka Hrvatske poštanske banke d.d. u razdoblju	
od 2010. do 2014. godine	51
Prilog 2. Račun dobiti i gubitka OTP banke Hrvatska d.d. u razdoblju	
od 2010. do 2014. godine	52
Prilog 3. Račun dobiti i gubitka Privredne banke Zagreb d.d. u razdoblju	
od 2010. do 2014. godine	53
Prilog 4. Račun dobiti i gubitka Societe Generale – Splitska banka d.d. u razdoblju	
od 2010. do 2014. godine	54
Prilog 5. Račun dobiti i gubitka Zagrebačke banke d.d. u razdoblju	
od 2010. do 2014. godine	55

Prilog 1. Račun dobiti i gubitka Hrvatske poštanske banke d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine

Opis/Godine	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Prihod od kamata i slični prihodi	941.587	821.397	865.107	883.236	837.456	862.370
Rashod od kamata i slični rashodi	-585.259	-429.898	-379.116	-409.970	-379.617	-348.982
Neto prihod od kamata	356.328	391.499	485.991	473.266	457.839	513.388
Prihod od naknada i provizija	593.295	578.691	570.597	539.207	533.187	484.933
Rashod od naknada i provizija	-418.576	-380.247	-390.048	-369.004	-355.163	-312.103
Neto prihod od naknada i provizija	174719	198444	180549	170203	178024	172830
Neto dobiti i gubici od financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz RDG i kupoprodaje valuta	31.767	7.832	-16.747	6.961	3.438	1.370
Dobici umanjani za gubitke od vrijednosnica raspoloživih za prodaju	-20519	3.706	862	4.224	7.537	17.353
Dobici umanjani za gubitke od trgovanja stranim valutama	27.796	25.683	36.231	37.772	36.088	36.625
Ostali prihodi iz poslovanja	12.690	42.852	24.747	38.277	25.590	10.064
Prihod/Rashod od trgovanja i ostali prihodi	51.734	80.073	45093	87234	72653	65412
Prihod iz poslovanja	582.781	670.016	711.633	730.703	708.516	751.630
Dobit prije umanjenja vrijednosti i rezerviranja	582.781	670.016	711.633	730.703	708.516	751.630
Opći i administrativni troškovi	-411.733	-407.018	-436.787	-406.516	-390.221	-399.025
Amortizacija	-79.494	-68.682	-61.922	-58.453	-52.478	-53.078
Gubici od umanjenja vrijednosti zajmova i potraživanja od komitenata	-509.403	-136.546	-132.329	-148.755	-237.033	-931.762
Rezerviranja za obveze i troškove	-28791	-1.215	1.801	-23.217	13.962	-4.818
Troškovi poslovanja	-1.029.421	-613.461	-629.237	-636.941	-665.770	-1.388.683
Dobit prije poreza	-446.640	56.555	82.396	93.762	42.746	-637.053
Porez na dobit	-2.175	-5.719	5.528	301	-336	1.669
DOBIT RAZDOBLJA	-448.815	50.836	87.924	94.063	42.410	-635.384

Izvor: vlastita obrada autora na temelju informacija iz računa dobiti i gubitka Hrvatske poštanske banke d.d.,
www.hpb.hr (11.07.2015.)

Prilog 2. Račun dobiti i gubitka OTP banke Hrvatska d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine

Opis/Godine	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Prihod od kamata i slični prihodi	742.315	729.780	725.112	725.422	695.883	649.945
Rashod od kamata i slični rashodi	-380.893	-352.329	-311.518	-300.794	-278.155	-245.649
Neto prihod od kamata	361.422	377.451	413.594	424.628	417.728	404.296
Prihod od naknada i provizija	136.679	140.523	141.915	151.306	153.719	154.586
Rashod od naknada i provizija	-37.640	-38.895	-37.904	-35.055	-35.105	-35.352
Neto prihod od naknada i provizija	99039	101628	104011	116251	118614	119234
Neto dobiti od trgovanja i vrednovanja financijskih instrumenata	42605	49.271	164.545	32.347	33.465	52.892
Ostali poslovni prihodi	13.795	14.140	16.949	9.213	9.810	161.579
Neto prihodi od trgovanja i ostali prihodi	56.400	63.411	181494	41560	43275	214471
Poslovni prihodi	516.861	542.490	699.099	582.439	579.617	738.001
Gubici usljed umanjenja i rezervacije	-64.523	-101.270	-220.362	-99.134	-133.601	-150.417
Troškovi poslovanja	-341333	-346.630	-353.926	-355.701	-365.930	-422.130
Dobit prije poreza	111.005	94.590	124.811	127.604	80.086	165.454
Porez na dobit	-22.358	-19.377	-25.364	-27.532	-15.247	-10.221
DOBIT RAZDOBLJA	88.647	75.213	99.447	100.072	64.839	155.233

Izvor: vlastita obrada autora na temelju informacija iz računa dobiti i gubitka OTP banke d.d.,
www.otpbanka.hr (11.07.2015.)

Prilog 3. Račun dobiti i gubitka Privredne banke Zagreb d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine

Opis/Godine	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
1. Kamatni prihodi	3.718.806.405	3.427.523.368	3.598.609.040	3.550.349.288	3.312.622.408	3.117.642.352
2. Kamatni troškovi	-1.920.489.337	-	-	-	-	-994.149.503
3. Neto kamatni prihodi	1.798.317.068	1.961.815.653	2.268.325.464	2.213.406.773	2.144.986.953	2.123.492.849
4. Prihodi od provizija i naknada	596.069.721	621.808.086	623.807.553	623.316.688	683.311.561	705.482.815
5. Troškovi provizija i naknada	-202.536.032	-111.719.074	-113.788.806	-117.237.643	-144.251.264	-113.546.926
6. Neto prihod od provizija i naknada	393.533.689	510.089.012	510.018.747	506.079.045	539.060.297	591.935.889
7. Dobit / gubitak od ulaganja u podružnice, pridružena društva i zajedničke poduhvate	/	/	/	/	/	/
8. Dobit / gubitak od aktivnosti trgovanja	4.417.878	5.619.351	-1.668.905	-848.417	1.011.703	10.636.113
9. Dobit / gubitak od ugrađenih derivata	919.062	90.439	-119.374	1.123	8.203	-63.603
10. Dobit / gubitak od imovine kojom se aktivno ne trguje, a koja se vrednuje prema fer vrijednosti kroz RDG	33.186.547	-23.365.812	2.210.549	-56.303.449	-4.730.857	-10.425.521
11. Dobit / gubitak od aktivnosti u kategoriji imovine raspoložive za prodaju	12.190.274	14.862.138	2.885.488	1.985.102	-57.197	8.053.523
12. Dobit / gubitak od aktivnosti u kategoriji imovine koja se drži do dospjeća	/	/	/	/	/	/
13. Dobit / gubitak proizišao iz transakcija zaštite	/	/	/	/	/	/
14. Prihodi od ulaganja u podružnice, pridružena društva i zajedničke pothvate	/	/	/	/	/	13.881.774
15. Prihodi od ostalih vlasničkih ulaganja	204.953.483	163.796.908	179.146.196	142.998.911	28.260.038	1.449.226
16. Dobit / gubitak od obračunatih tečajnih razlika	295.918.586	133.218.092	143.358.881	193.251.845	121.168.038	153.684.562
17. Ostali prihodi	56.673.777	23.175.159	41.628.028	34.570.313	209.075.242	44.099.673
18. Ostali troškovi	-235.858.650	-253.933.902	-278.238.308	-313.208.898	-327.863.529	-334.031.238
19. Opći administrativni troškovi i amortizacija	-1.103.244.690	-	-	-	-	-
20. Neto prihod od poslovanja prije vrijednosnih usklađivanja i rezerviranja za gubitke	1.461.007.024	1.422.049.154	1.728.981.551	1.630.998.631	1.557.964.429	1.398.707.266
21. Troškovi vrijednosnih usklađivanja i rezerviranja za gubitke	-361.091.076	-388.108.959	-352.685.960	-602.888.780	-774.966.910	-574.702.205
22. DOBIT / GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	1.099.915.948	1.033.940.195	1.376.295.591	1.028.109.851	782.997.519	824.005.061
23. POREZ NA DOBIT	-173.336.037	-174.350.931	-239.959.767	-182.550.644	-168.311.542	-181.098.483
24. DOBIT / GUBITAK TEKUĆE GODINE	926.579.911	859.589.264	1.136.335.824	845.559.207	614.685.977	642.906.578

Izvor: vlastita obrada autora na temelju informacija iz računa dobiti i gubitka Privredne banke Zagreb d.d.,
www.pbz.hr (11.07.2015.)

Prilog 4. Račun dobiti i gubitka Societe Generale – Splitska banka d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine

Opis/Godine	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Prihod od kamata i slični prihodi	1.515	1.403	1.410	/	/	/
Rashod od kamata i slični rashodi	-686	-586	-553	/	/	/
Neto prihod od kamata	829	817	857	779	641	714
Prihod od naknada i provizija	270	296	302	/	/	/
Rashod od naknada i provizija	-58	-57	-57	/	/	/
Neto prihod od naknada i provizija	212	239	245	233	248	247
Dobici umanjani za gubitke od financijske imovine i obveza po fer vrijednosti kroz RDG	116	67	4	/	/	/
Dobici umanjani za gubitke od financijske imovine raspoložive za prodaju	2	7	0	/	/	/
Dobici umanjani za gubitke od trgovanja stranim valutama i tečajnih razlika	59	39	90	/	/	/
Ostali prihodi iz poslovanja	30	10	8	/	/	/
Neto prihod od trgovanja i ostali prihodi	207	123	102	99	129	117
Prihod iz poslovanja	1.248	1.179	1.204	1.111	1.018	1.078
Troškovi zaposlenika	-330	-355	-349	/	/	/
Amortizacija i umanjenje vrijednosti	-77	-54	-74	/	/	/
Ostali troškovi poslovanja	-282	-271	-270	-674	-645	-645
Gubici od umanjenja vrijednosti zajmova i predujmova	-179	-269	-265	/	/	/
Gubici od umanjenja vrijednosti ostale imovine	-1	-3	-6	/	/	/
Rezerviranja za obveze i troškove	21	-3	-58	-307	-362	-184
Troškovi poslovanja	-848	-955	-1.022	-981	-1.007	-829
Dobit prije oporezivanja	400	224	182	130	11	249
Porez na dobit	-88	-54	-44	-34	23	-59
DOBIT RAZDOBLJA	312	170	138	96	34	190

Izvor: vlastita obrada autora na temelju informacija iz računa dobiti i gubitka Splitske banke d.d.,
www.splitskabanka.hr (11.07.2015.)

Prilog 5. Račun dobiti i gubitka Zagrebačke banke d.d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine

Opis/Godine	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Prihod od kamata i slični prihodi	3.254	3.975	4.935	5.518	5.141	5.427	5.684	5.686	5.777
Rashod od kamata i slični rashodi	-1.525	-1.969	-2.461	-3.164	-2.389	-2.467	-3.062	-3.201	-3.217
Neto prihod od kamata	1.729	2.006	2.474	2.354	2.752	2.960	2.622	2.485	2.560
Prihod od naknada i provizija	819	1.009	1.064	1.035	1.085	1.008	992	996	1.055
Rashod od naknada i provizija	-174	-167	-169	-173	-154	-149	-145	-144	-150
Neto prihod od naknada i provizija	645	842	895	862	931	859	847	852	905
Prihod od dividendi	40	49	75	47	29	121	35	55	62
Neto dobiti i gubici od financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz RDG i kupoprodaje valuta	140	252	252	524	211	147	279	322	169
Neto dobiti i gubici od investicijskih vrijednosnica	122	67	151	29	79	103	24	7	13
Ostali poslovni prihodi	26	154	44	41	102	48	115	71	474
Neto dobiti od trgovanja i ostali prihodi	328	522	522	641	421	419	453	455	718
Poslovni prihodi	2.702	3.370	3.891	3.857	4.104	4.238	3.922	3.792	4.183
Troškovi poslovanja	-1.525	-1.707	-1.951	-1.783	-1.797	-1.790	-1.657	-1.661	-1.683
Dobit prije umanjenja vrijednosti i rezerviranja	1.177	1.633	1.940	2.074	2.307	2.448	2.265	2.131	2.500
Gubici od umanjenja vrijednosti zajmova i potraživanja od komitenata	-113	-75	-202	-527	-699	-803	-1.091	-1.509	-992
Ostali gubici od umanjenja vrijednosti i rezerviranja	15	-191	1	-32	-50	-17	-70	-46	-31
Ukupni gubici od umanjenja vrijednosti i rezerviranja	-98	-266	-201	-559	-749	-820	-1.161	-1.555	-1.023
Dobit prije poreza	1.079	1.367	1.739	1.515	1.558	1.628	1.104	576	1.477
Porez na dobit	-220	-288	-345	-299	-277	-312	-216	-111	-311
DOBIT RAZDOBLJA	859	1.079	1.394	1.216	1.281	1.316	888	465	1.166

Izvor: vlastita obrada autora na temelju informacija iz računa dobiti i gubitka Zagrebačke banke d.d.,
www.zaba.hr (11.07.2015.)